

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS BEHAALOSCHA • MAAMAR 6

ראיתי והנה מנורת זהב כולה וגולה על ראשה...

«J'ai vu, et voici un chandelier tout en or, avec
sa coupe à son sommet... » (Zechariah 4:2)

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

likuteitorah.com/fr/likutei-torah/behaaloscha/6/

1 ראיתי והנה מגורת זהב כולה וגולה על ראשה ושבעה נרותיה עליה כו'. הנה נרות נקי נשמות כמ"ש נר ה' נשמת אדם, ושבעה נרותיה הם נשמות השבעה רועים

« J'ai vu, et voici : un candélabre tout en or, avec son réservoir à son sommet et ses sept lampes au-dessus », etc. Or, les lampes sont appelées des âmes, comme il est écrit : « L'âme de l'homme est la lampe de Havaya » ; et « ses sept lampes » sont les âmes des sept bergers,

שהם המשפיעים אלקות לכללות נשמות ישראל כי הנה לית מחשבה תפיסא ביה אלא ע"י השבעה רועים כמ"ש במ"א.

qui dispensent la divinité aux âmes d'Israël dans leur ensemble. Car « aucune pensée ne peut Le saisir », si ce n'est par l'intermédiaire des sept bergers, comme cela est expliqué ailleurs.

(ועיין מענין שבעה רועים ברבות נשא) (ר"פ י"ד) שהביאו מפסוק והקמנו עליו שבעה רועים (במיכה ס"י ה' ד')

(Et sur le sujet des sept bergers, voir Midrash Rabbah, Nasso) (au début du chapitre 14), qui le déduit du verset : « Et nous susciterons contre lui sept bergers » (dans Mikha, chapitre 5[, verset] 4) ;

ובשה"ש [ובשיר השירים] רבה ס"פ אם חומה היא ובמדרש (איכה ס"ו ג') בפסוק פרש רשת לרגלי ושם משמע דקאי על לע"ל [לעתיד לבוא].

ainsi que dans Shir HaShirim Rabbah, à la fin de la section « Si elle est un mur » ; et dans le Midrash (Eichah, 66c), sur le verset « Il a tendu un filet pour mes pieds » ; et là, il semble que cela se rapporte au Temps à venir.

וכ"ה פ"ה דסוכה (דני"ב ע"ב) וע"ש בפרש"י [בפירוש רש"י / בפירוש רש"י] מ"ש כמדומה לי כו' והוא מפורש בשה"ש [בשיר השירים] רבה שם.

Il en est de même au chapitre 5 de Soucca (folio 52b) ; et voyez-y le commentaire de Rachi, ce qu'il écrit : « Il me semble », etc. ; cela est énoncé explicitement dans Shir HaShirim Rabbah, à cet endroit.

ויש להעיר לזה מענין מ"ש ע"פ והניף ידו על הנהר כו' והכהו לשבעה נחלים שהוא ענין התגלות ז"ת [תחתונות] דע"י [דעתיק יומין]

À ce sujet, on peut rapprocher cela de ce qui est écrit au sujet du verset : « Il agitera Sa main au-dessus du Fleuve », etc., « et le frappera en sept ruisseaux » : il s'agit du dévoilement des sept Séfirot inférieures d'Atik Yomin.

והיינו כי בנהר היוצא מעדן ואמר ומשם יפרד כו' אבל ע"י והניף ידו על הנהר כו'

En effet, au sujet du fleuve qui sort d'Éden, il est dit : « et de là, il se divise », etc. ; mais grâce à « Il agitera Sa main au-dessus du Fleuve », etc.,

יהיה גם למטה גילוי הביטול כמו למעלה וזהו ענין והכה לשבעה נחלים ע"ד מ"ש ונחל עדניך תשקם (בתלים ס"י ל"ו)

il y aura également ici-bas un dévoilement de l'annulation de soi (bitoul), comme en haut. Tel est le sens de « et le frappera en sept ruisseaux », selon le verset : « Tu les abreuves du torrent de Tes délices » (dans les Psaumes, chapitre 36) :

דהיינו נחל הנמשך מבחי' עדן עצמו שהיא למעלה ממדרגת נהר כו' וע"ד נחל איתן שנת' [שנתבאר] במ"א נחל הנמשך מבחי' איתן כו'.

C'est-à-dire un ruisseau qui s'écoule du niveau de l'Éden lui-même, lequel est supérieur au degré du fleuve, etc. ; et cela ressemble au « na'hal Eitan » [ruisseau puissant], qui a été expliqué ailleurs [comme] un ruisseau s'écoulant du niveau appelé Eitan, etc.

ועמ"ש מזה בכיור ע"פ בהעלותך כו' וזהו ע"ד בעבר הנהר ישבו אבותיכם כמ"ש ע"פ אם בחקתי תלכו. וכללות נש"י [נשמות ישראל] נק' בשם מנורה מנורת זהב כולה ע"ש כולך יפה רעיתי.

Voyez aussi ce qui est écrit à ce sujet dans l'explication du verset « Lorsque tu élèveras », etc. ; cela correspond à « Au-delà du fleuve demeurèrent vos pères », comme il est expliqué au sujet du verset « Si vous marchez dans Mes statuts ». Dans leur expression générale et collective, les âmes d'Israël sont appelées « ménorah », « une ménorah entièrement d'or », en référence à « Tu es toute belle, mon amie ».

והנה במ"א אמרו במדרש דקאי על לע"ל [לעתיד לבוא] והוא ברבות אמור ס"פ ל"ב לפי שבעוה"ז יש בהן פסולת

Or, ailleurs, le Midrach dit que cela se rapporte aux temps futurs. C'est dans Midrach Rabbah, Emor, à la fin du chapitre 32 : « Car, dans ce monde, il y a des scories en eux,

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] אמר זכריה כו' מנורת זהב כולה. וכ"ה בשה"ש [בשיר השירים] רבה ע"פ כולך יפה רעיתי.

mais, dans les temps futurs, Zacharie a dit », etc. : « une ménorah entièrement d'or ». Il en est de même dans Shir HaShirim Rabbah, au sujet du verset « Tu es toute belle, mon amie ».

ובמ"א אמרו (ברכות נשא פי י"ג) לפי שירמיה אומר כסף נמאס קראו להם ויחזקאל קורא אותם סיגים בן אדם היו לי בית ישראל לסיג וגו'

Et ailleurs, ils ont dit (dans Midrach Rabbah, Nasso, chapitre 13) : « Car Yirmeyah dit : "De l'argent rejeté, on les a appelés", et Ye'hezkel les appelle des scories : "Fils de l'homme, la maison d'Israël est devenue pour Moi des scories", etc.,

בא זכריה ואמר ראיתי והנה מנורת זהב כולה. של זהב היא כולה לקיים מ"ש כולך יפה רעיתי.

Zacharie vint et dit : "J'ai vu, et voici : une ménorah entièrement d'or." Elle est tout entière d'or, afin d'accomplir ce qui est écrit : "Tu es toute belle, mon amie." »

מזה משמע דקאי ג"כ על זמן עכשיו דהא ודאי ירמיה ויחזקאל לא כיוונו כ"א על זמן דעכשיו ולא אלע"ל [על לעתיד לבוא] וא"כ ע"ז בא זכריה ואמר מנורת זהב כולה כו'.

Il ressort de là que cela se rapporte aussi à l'époque actuelle. En effet, Yirmeyah et Ye'hezkel visaient certainement uniquement l'époque actuelle, et non les temps futurs ; dès lors, c'est à ce sujet que Zacharie vint dire : « une ménorah entièrement d'or », etc.

2 וצריך להבין באמת מדוע ירמיה ויחזקאל אמרו כן. וזכריה אמר מנורת זהב כולה. דהיינו כולך יפה.

Il faut maintenant comprendre pourquoi, en vérité, Yirmeyahu et Ye'hezkel ont parlé ainsi, tandis que Zekharya a dit : « un chandelier entièrement d'or », c'est-à-dire : « Tu es toute belle ».

ויש להקדים תחלה ענין מה שנקראו כנ"י [כנסת ישראל] מנורה כי כמו שהמנורה היא מקשה א' תעשה המנורה שע"י המקשה שמקשים אותה נעשה מה

Il faut d'abord introduire la raison pour laquelle la Communauté d'Israël (Knesset Israël) est appelée un chandelier. De même que le chandelier est « une seule pièce martelée », « le chandelier sera fait de travail martelé » : c'est par le martelage, par lequel on le frappe, que ce qui

שלמעלה למטה ומה שלמטה למעלה ונתערב הכל עליון בתחתון ותחתון בעליון, כך כל ישראל ערבים זה בזה כלומר מעורבים זה בזה כי אתם קרוים אדם,

était en haut [descend] en bas, et ce qui était en bas [monte] en haut ; tout est mêlé, le supérieur dans l'inférieur et l'inférieur dans le supérieur. De même, « tous les enfants d'Israël sont garants (arevim) les uns des autres », c'est-à-dire qu'ils sont mêlés (me'oravim) les uns aux autres. Car « vous êtes appelés adam (homme) » :

כמו האדם שיש לו ראש ורגל והראש מקבל חיות גם מהרגל שצריך לו. כך כל ישראל ביחד הם נקי אדם אחד קומה אחת.

de même qu'un homme a une tête et un pied, et que la tête reçoit aussi la force vitale ('hayout) du pied, car elle en a besoin, ainsi tous les enfants d'Israël, ensemble, sont appelés un seul homme, une seule stature.

3 וכמ"ש מזה ע"פ והארץ הדום רגלי בד"ה השמים כסאי. ובד"ה אתם נצבים היום כולכם. וזהו ע"ד ירכה עד פרח מקשה היא ירכה אלו הם מדרגות התחתונות ופרחה הם בחי עליונות

Et comme cela est expliqué à propos du verset «La terre est Mon marchepied», dans le discours qui commence par «Les cieux sont Mon trône», ainsi que dans celui qui commence par «Vous vous tenez aujourd'hui, vous tous». Tel est le sens de «jusqu'à sa base, jusqu'à sa fleur, elle était d'une seule pièce martelée»: «sa base» (yerekhah), ce sont les rangs inférieurs; «sa fleur», les niveaux supérieurs.

(ע"ד יציץ ופרח ישראל. הרי הפרח זהו בחי ישראל כי שרית עם אלקים ועיין כרבות ס"פ וישב ע"פ והיא כפורחת כו" גם ע"ד שע"י אהוי"ר [אהבה ויראה] פרח לעילא כו')

(À la manière de «Israël poussera et fleurira»: la fleur est donc le niveau d'Israël, «car tu as lutté avec D.ieu». Voir aussi Midrach Rabba, à la fin de Vayéchev, sur le verset «Et voici qu'elle fleurissait», etc.; et également dans le sens de l'enseignement selon lequel, par l'amour et la crainte, «elle s'élance vers le haut», etc.)

משא"כ בחי ירכה ועכ"ז [ועם כל זה] כתיב חמוקי ירכיך כמו חלאים, ועמ"ש סד"ה מה יפו פעמיך בנעלים לפי שיש מעלה ברגל ובירך מה שאינו בראש וכענין זבולן קודם ליששכר וזהו ענין מקשה א')

ce qui n'est pas le cas du niveau de «sa base». Malgré cela, il est écrit: «Les contours de tes cuisses (yerekhakh) sont comme des bijoux». Voir ce qui est écrit à la fin du discours qui commence par «Que tes pas sont beaux dans tes sandales»: le pied et la cuisse possèdent une qualité qui n'existe pas dans la tête, comme dans le cas de Zevouloun, nommé avant Issakhar. Tel est le sens de «d'une seule pièce martelée».)

כולם מקשה א', וכולם מקבלים משבעה הנרות העליונות הם ז' רועים הנ"ל כל חד וחד לפום מדרגתו ולפום שעורא דיליה (מענין מקשה תעשה נז' [נזכר] בזח"א [בוהר חלק א] דף ע"ד א' ח"ב [חלק ב'] קנ"ח א'):

tous forment une seule pièce martelée. Et tous reçoivent des sept lampes supérieures, qui sont les sept bergers mentionnés précédemment; chacun selon son rang et selon sa propre mesure. (Le sujet de «elle sera faite d'une seule pièce martelée» est évoqué dans le Zohar, Partie I, folio 74a, [et] Partie II, 158a.)

4 קיצור. נרות נק' נשמות ענין שזכריה אמר מנורת זהב כולה ולא כירמיה ויחזקאל לפי' א' קאי גם אזמן דעכשיו.

Résumé. Les lampes sont appelées des âmes. À propos de la parole de Zekharia: «un candélabre tout en or», contrairement à Yirmiyahou et Ye'hezkel [qui ne l'ont pas dit]: selon une interprétation, cela se rapporte aussi à l'époque actuelle.

ענין מקשה תעשה ירכה ופרחה. ופרח ישראל חמוקי ירכיך זבולן ויששכר. ראש ורגל. וכולם מקבלים משבעה נרותיה

À propos de «il sera fait d'une seule pièce martelée»: «son pied» et «sa fleur». «Et Israël fleurira»; «les courbes de tes cuisses»; Zevouloun et Yissakhar; la tête et le pied. Et tous reçoivent de «ses sept lampes»,

שהם שבעה רועים ששרשם גבוה מאד מבחי' בעבר הנהר כו' והכהו לשבעה נחלים כו' נחל עדניך ואז לא יהיה ומשם יפרד כו' כמ"ש במ"א:

qui sont les sept bergers, dont la racine est très élevée, du niveau de «au-delà du Fleuve», etc.; «et Il le frappera pour en faire sept cours d'eau», etc.; «le fleuve de Tes délices»; et alors il n'y aura plus «et de là il se divise», etc., comme il est expliqué ailleurs.

5 ב והנה המצות קרויים ג"כ נרות כמ"ש כי נר מצוה ותורה אור וגם כי רמ"ח מ"ע [מצות עשה] שהם רמ"ח אברים דמלכא עם תרין דרועין הם גימטריא נר וכמ"ש מזה בד"ה והיה לכם לציצית.

2. Or, les mitsvot aussi sont appelées des lampes, comme il est écrit : « Car une mitsva est une lampe, et la Torah est lumière. » De plus, les 248 commandements positifs, qui sont les 248 membres du Roi, avec les deux bras, ont pour valeur numérique ner (lampe) ; comme cela est expliqué dans le discours commençant par « Et cela sera pour vous comme des tsitsit ».

והענין כי בלשון תורה נק' נר הכלי שבתוכה השמן והפתילה כמ"ש נרות המערכה ואת כל כליה, וגם השמן ופתילה עצמן קרוים נר כמ"ש בהיטיבו את הנרות והיינו הטבת השמן והפתילה.

L'explication est la suivante : dans le langage de la Torah, le mot ner désigne le récipient qui contient l'huile et la mèche, comme il est écrit : « les lampes de l'arrangement, ainsi que tous leurs ustensiles ». L'huile et la mèche elles-mêmes sont également appelées ner, comme il est écrit : « lorsqu'il préparera les lampes », ce qui désigne la préparation de l'huile et de la mèche.

6 והנה נש"י [נשמות ישראל] נק' ע"ש כלי הנר שהוא בית קיבול לקבל בו את השמן והפתילה, כך הנשמות הם כלי קיבול לקבל המצות שהם בחי' השמן והפתילה שקרוים נר מצוה.

Or, les âmes d'Israël sont appelées [lampes] en raison du récipient de la lampe, qui est un réceptacle destiné à recevoir l'huile et la mèche. Ainsi, les âmes sont des réceptacles destinés à recevoir les mitsvot, qui correspondent au niveau de l'huile et de la mèche, lesquelles sont appelées « une mitsva est une lampe ».

אבל ותורה אור שהאור אינו עולה בשם אור אלא ע"י שנאחז בשמן ופתילה, ולפי ריבוי השמן והפתילה כך מאיר האור שאם הפתילה מן המובחר יהיה האור רב,

Mais « et la Torah est lumière » : la lumière n'est appelée « lumière » que lorsqu'elle prend dans l'huile et la mèche ; et la lumière brille à proportion de l'abondance de l'huile et de la mèche. Car si la mèche est de la meilleure qualité, la lumière sera grande ;

וכן אם יהיה הרבה שמן יהיה האור נמשך משך זמן יותר, וכן אם יהיה ריבוי פתילות יהיה תוספת ריבוי האור,

de même, s'il y a beaucoup d'huile, la lumière se prolongera plus longtemps ; et de même, si les mèches sont nombreuses, la lumière sera d'autant plus abondante.

והרי עיקר גילוי האור הוא ע"י השמן והפתילה, כך התורה היא פי' וביאור המצות כמו למשל על מצות שבת יש מסכת שבת

Ainsi, la révélation essentielle de la lumière se fait par l'huile et la mèche. De même, la Torah est le commentaire et l'explication des mitsvot : par exemple, à propos de la mitsva de Chabbat, il y a le traité Chabbat,

ועל מצות פסח יש מסכת פסחים כך עד"מ כל התורה הוא אור וגילוי המצוה כיצד נעשית.

et, à propos de la mitsva de Pessa'h, il y a le traité Pessa'him. Ainsi, par analogie, toute la Torah est la lumière et la révélation de la mitsva : elle montre comment l'accomplir.

7 והנה כמו שהוא בגשמיות כך הוא ברוחניות. כי המצות הם רצון העליון ב"ה ומלוכש בהם עונג העליון כמ"ש ריח ניחוח להוי".

Or, ce qui vaut dans le domaine matériel vaut aussi dans le domaine spirituel. Car les mitsvot sont la volonté suprême, béni soit-Il, et le plaisir suprême est revêtu en elles, comme il est écrit : « un parfum agréable pour Havaya ».

וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] נחת רוח לפני שאמרתי ונעשה רצוני, שהתענוג נמשך לפי הרצון שבמה שאדם רוצה נמשך בו התענוג ולהיפך במה

Et nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : «C'est une satisfaction devant Moi que d'avoir parlé et vu Ma volonté accomplie.» Car le plaisir découle de la volonté : ce qu'une personne veut suscite en elle du plaisir ; et, inversement, ce qui

שהוא נגד רצונו מקבל ממנו צער שהוא היפך התענוג, ועמ"ש מזה בד"ה בהעלותך את הנרות.
va à l'encontre de sa volonté lui cause de la peine, qui est l'opposé du plaisir. Voyez à ce sujet ce qui est écrit dans le discours commençant par «Lorsque tu élèveras les lampes».

ונמצא שבח"י הרצון יש בו כח"י התלבשות התענוג (עמ"ש בד"ה ואהיה אצלו אמן ובד"ה ובכואה לפני המלך).

Il s'ensuit que le niveau de la volonté comporte l'aspect du revêtement du plaisir (voyez ce qui est écrit dans le discours commençant par «J'étais auprès de Lui comme un nourrisson», ainsi que dans celui commençant par «Et lorsqu'elle se présenta devant le roi»).

ולכך צריך האדם לעשות המצוה בשמחה כמ"ש תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה ובטוב לבב מרוב כל,

C'est pourquoi il faut que la personne accomplisse la mitsva avec joie, comme il est écrit : «Parce que tu n'as pas servi Havaya, ton D.ieu, avec joie et avec un cœur heureux, malgré l'abondance de tout.»

כי השמחה היא התגלות התענוג שהעונג כשבא לידי גילוי אז נולדה ונתהוה השמחה בהתגלות הלב וכל מה שיש גילוי תענוג יותר הוא שש ושמח יותר כמ"ש מזה בד"ה שוש אשיש בהוי".

Car la joie est la révélation du plaisir : lorsque le plaisir vient à se révéler, alors la joie naît et prend forme, dans la révélation du cœur ; et plus le plaisir se révèle, plus la personne se réjouit et est dans l'allégresse, comme il est expliqué à ce sujet dans le discours commençant par «Je me réjouirai grandement en Havaya».

8 ופ"י מרוב כל אינו פ"י מכל תענוגי עוה"ז בלבד, כי זהו פשיטא שהרי כל תענוגי עוה"ז אינן אלא פסולת ממה שנפלו בשבירת הכלים.

Et «plus que l'abondance de tout» ne signifie pas [plus] que tous les plaisirs de ce monde seulement; car cela va de soi, puisque tous les plaisirs de ce monde ne sont que des déchets issus de ce qui est tombé lors du brisement des réceptacles.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] על ר"ע [רבי עקיבא] כשהיה ק"ך מילין מכרך גדול של רומי ושמע קול הקריה הומה בחדוה ושמחה רבה ר"א [רבי אלעזר] ור"י [ורבינו יצחק] בכו

Et c'est pourquoi nos Sages, de mémoire bénie, ont dit au sujet de Rabbi Akiva: alors qu'il se trouvait à cent vingt mil de la grande ville de Rome et qu'il entendit le bruit de la ville, retentissant d'allégresse et d'une grande joie, Rabbi Elazar et Rabbi Yehoshua pleurèrent,

אבל ר"ע [רבי עקיבא] שחק ואמר אם לעוברי רצונו כך לעושי רצונו על אחת כמה וכמה שאם זה התענוג נמשך אפ"י [אפילו] לעוברי רצונו כו'.

mais Rabbi Akiva rit et dit: «Si c'est ainsi pour ceux qui transgressent Sa volonté, à plus forte raison pour ceux qui accomplissent Sa volonté!» C'est-à-dire: si ce plaisir parvient même à ceux qui transgressent Sa volonté, etc.

כמארז"ל [כמאמר רבותינו זכרונם לברכה] שאין לך עשב מלמטה שאין לו מזל מלמעלה כו' והמזל מקבל מע' שרים כו'

Comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie: «Il n'est pas un brin d'herbe ici-bas qui n'ait un mazal au-dessus de lui», etc.; et le mazal reçoit des soixante-dix princes, etc.,

שהם מקבלים משמרי אופנים בח"י שמרים ופסולת ומזה משפיעים כל תענוגי עוה"ז, ואין ערוך לפנימיות החיות

lesquels reçoivent des résidus des Ofanim, du niveau des résidus et des déchets; et c'est de là qu'ils dispensent tous les plaisirs de ce monde. Or, cela n'est en rien comparable à la dimension intérieure de la force vitale,

שהוא זיו השכינה המתגלה בגי'ע [בגן עדן] שצדיקים יוש בים ונהנים מזיו השכינה עד שאמרו מוטב לידייניה וליתי לעלמא דאתי, לפי שכל יסורי גיהנם כדאי לו בשביל שיקבל אחי' עונג העליון הנמשך מזיו השכינה

qui est le rayonnement de la Chekhina, révélé dans le Gan Eden, où «les justes sont assis et jouissent du rayonnement de la Chekhina»; au point qu'ils ont dit: «Mieux vaut qu'il soit jugé et qu'il parvienne au Monde futur»; car toutes les souffrances du Guéhinom valent la peine pour lui, afin qu'il reçoive ensuite le plaisir suprême qui émane du rayonnement de la Chekhina.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] אם לעוברי רצונו כך שנמשך כ"כ [כל כך] תענוג גדול בשפע השמרים והפסולת כש"כ [כל שכן] שיומשך תענוג גדול בהגלות נגלות ענג העליון מזיו השכינה לעי'ל [לעתידי לבוא].

Et c'est pourquoi nos Sages, de mémoire bénie, ont dit: «Si c'est ainsi pour ceux qui transgressent Sa volonté»: si un si grand plaisir se dégage du flot des résidus et des déchets, à plus forte raison un grand plaisir se dégagera lorsque le plaisir suprême émanant du rayonnement de la Chekhina sera manifestement révélé dans le monde futur.

9 והנה כמה גדול השמחה והתענוג המתגלה מזיו השכינה אפילו בגי'ע [בגן עדן] התחתון עד שאמרו מוטב דלידייני כו'

Or, combien grandes sont la joie et la délectation révélées par le rayonnement de la Chekhina, même dans le Gan Eden inférieur, au point qu'ils ont dit: « Mieux vaut qu'il soit jugé », etc. ;

כ"ש [כל שכן] בגי'ע [בגן עדן] העליון שהוא למעלה מעלה מגי'ע [מגן עדן] התחתון עד שצריך לטבול בנהר דינור לגי'ע [לגן עדן] העליון ויש כמה מיני גי'ע [גן עדן] במדרגות גדולות עד רום המעלות ובכולם יש בחי' נהר דינור בין זה לזה עד רום המעלות.

à plus forte raison dans le Gan Eden supérieur, qui est bien, bien au-dessus du Gan Eden inférieur, au point qu'il faut s'immerger dans le Fleuve de feu (Nehar Dinour) [pour accéder] au Gan Eden supérieur. Il existe de nombreuses sortes de Gan Eden, à des degrés élevés, jusqu'aux plus hautes cimes ; et dans chacun, il y a le niveau d'un Fleuve de feu entre l'un et le suivant, jusqu'aux plus hautes cimes.

10 וז"ש [וזהו שכתוב] רז"ל [רבותינו זכרונם לברכה] תלמידי חכמים אין להם מנוחה לא בעוה"ז ולא בעוה"ב [בעולם הבא] שנאמר ילכו מחיל אל חיל כו'.

Et c'est [le sens de] ce que nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Les érudits en Torah ne connaissent de repos ni dans ce monde ni dans le Monde futur, ainsi qu'il est dit : "Ils vont de force en force" », etc.

וזהו וקדושים בכל יום יהללוך סלה וקדושים הם הנשמות שיש להם עליות סלה בלי גבול ותכלית ומתענגים עונג למעלה מענג עד אין קץ,

Et c'est là le sens de « et les saints Te louent chaque jour, séla » : les « saints » sont les âmes, qui connaissent des ascensions « séla », sans limite ni fin, et prennent plaisir à un plaisir supérieur au plaisir, sans fin.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] (סנהדרין דף ק' סע"א [סוף עמוד א] ובמשנה סוף עוקצין) עתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק וצדיק ש"י עולמות שנאמר להנחיל אוהבי יש (במשלי ס"י ח' כ"א), כי כדי שיקבל תענוג שהוא עד

C'est pourquoi nos Sages, de mémoire bénie, ont dit (Sanhédrin, folio 100, fin du côté a, et dans la Michna à la fin d'Ouktsin) : « Dans l'avenir, le Saint béni soit-Il donnera en héritage à chaque tsadik 310 mondes, ainsi qu'il est dit : "Faire hériter à ceux qui M'aiment le yesh (la substance)" » (dans les Proverbes, chapitre 8[, verset] 21). Car, afin qu'il reçoive ce plaisir, qui est sans

אין קץ שאין כח בנשמה שהיא בחי' נברא יש מאין לקבל התענוג שהוא להיות נתפס ומתלבש עד שנהנין כו'

fin, car l'âme, qui se situe au niveau d'un être créé, [amené à l'existence] comme quelque chose à partir du néant, n'a pas la capacité de recevoir ce plaisir de manière à le saisir et à en être revêtue, jusqu'à en jouir, etc.,

לכן הוצרך להיות ש"י עולמות שהם מעלימים בהעלם אחר העלם העונג העליון שהוא עד ש"י עולמות להיות נתפס ומתלבש בכח הנשמה.

il a donc fallu qu'il y ait 310 mondes, qui dissimulent ce plaisir suprême par une dissimulation après l'autre, à travers 310 mondes, afin qu'il puisse être saisi et revêtir la capacité de l'âme.

(והיינו בחי' קנה חכמה קנה בינה ב"פ [בי פעמים] קנה גימטריא ש"י שמבחי' חו"ב [חכמה ובינה] נמשכו עולמות אלו כו' שהם למעלה מבחי' עוה"ז ששרשו מתחיל מבחי' המדות שראשיתם החדס כמ"ש עולם חדס יבנה.

(C'est le niveau de « Acquiers la sagesse, acquiers la compréhension » : le mot « acquiers » (kéné), répété deux fois, a pour valeur numérique 310, car ces mondes sont issus du niveau de 'Hokhma et de Bina, etc. Ils sont au-dessus du niveau de ce monde, dont la racine commence au niveau des attributs émotionnels (midot), le premier étant le 'Hessed, comme il est écrit : « Le monde est bâti par la bonté. »

משא"כ בחי' חו"ב [חכמה ובינה] הם ענין אלפים שנה שקדמה התורה לעולם שהוא למעלה מחיות העולמות ועז"נ [ועל זה נאמר] מאד עמקו מחשבותיך כו' שהם בבחי' עומק שלא בא לגילוי בסדר השתלשלות

En revanche, le niveau de 'Hokhma et de Bina correspond aux deux mille années durant lesquelles la Torah a précédé le monde, niveau supérieur à la force vitale des mondes. À ce sujet, il est dit : « Tes pensées sont très profondes », etc., car elles relèvent d'une profondeur qui n'est pas parvenue à se révéler dans l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout)

העולמות וכמ"ש מזה באריכות בד"ה באתי לגני ומשם נמשך לעוה"ב [לעולם הבא] בחי' ש"י עולמות וזהו ענין עלמין דכסופין שנמשכו מבחי' עובר לסוחר כו' כסופין לי [לשוין] כוסף ע"ד נכספה וגם כלתה נפשי כו'

des mondes ; comme cela est expliqué en détail dans le discours qui commence par « Je suis venu dans Mon jardin ». C'est de là que le niveau des 310 mondes est tiré pour le Monde futur. C'est là le sens des « mondes du désir » (almin de'hissoufin), qui sont tirés du niveau de « courant auprès du marchand », etc. : késsoufin est une expression de kossèf (désir), comme dans « Mon âme languit et défaille », etc.

גם ע"ד היכל קדה"ק [קודש הקדשים] שכנגד ג"ר [ג' ראשונות] הוא למעלה משאר היכלות שכנגד ז"ת [ז' תחתונות] היכל האהבה כו' וזהו ענין להנחיל אוהבי יש מה שבאמת למעלה היש ולמטה כלא חשיב משא"כ מבחי המדות נמשך יש מאין שלמטה היש כו'.

De même que la Chambre du Saint des Saints, qui correspond aux trois premières [Séfirot] et se situe au-dessus des autres chambres, lesquelles correspondent aux sept Séfirot inférieures, comme la Chambre de l'Amour, etc. Tel est le sens de «faire hériter ceux qui M'aiment du yesh» : en vérité, le yesh (l'être) est en haut, tandis qu'en bas tout est considéré comme rien ; à l'inverse, du niveau des attributs émotionnels est tiré quelque chose du néant, où le yesh se trouve en bas, etc.

ועיין מענין ש"י עולמות אלו בזח"א [בזהר חלק א] ויצא דקנ"ו סע"ב [סוף עמוד ב] ע"פ לכן ישכב עמך ישכב י"ש כ"ב פ"י י"ש היינו קנה חכמה קנה בינה הנמשך ע"י כ"ב אתוון דאורייתא.)

Et sur le sujet de ces 310 mondes, voir le Zohar, partie I, Vayetze, folio 156, fin du côté b, au sujet du verset «C'est pourquoi il couchera avec toi» : yishkav se lit yesh [et] kaf-beis (22) ; c'est-à-dire que yesh, «acquires la sagesse, acquiers la compréhension», est tiré par les vingt-deux lettres de la Torah.)

(ודקנ"ח רע"א ע"פ כי יש שחר לפעולתך ויגש דר"ו ע"א ויחי רמ"ב ב' תרומה קס"ו ב' ובע"ח [ובעץ חיים] שט"ז פ"א בהג"ה [בהגהה] ובלק"ת [ובלקוטי תורה (להאריז"ל)] בחבקוק ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] פ' בשלח דמ"ה ע"א ובעמ"מ [ובעמק המלך] ש"י"א ספ"א [סוף פרק א'] ש"י"ג פ"ד):

(Et folio 158, début du côté a, au sujet du verset «Car il y a une récompense pour ton œuvre» ; Vayigash, folio 206a ; Vayechi, 242b ; Terumah, 166b ; et dans Etz Chaim, Sha'ar 16, chapitre 1, dans la glose ; ainsi que dans le Likkutei Torah [de l'Arizal] sur Chavakuk ; dans le Ramaz, Parshas Beshalach, folio 45a ; et dans Emek HaMelech, Sha'ar 11, fin du chapitre 1, [et] Sha'ar 13, chapitre 4.)

11 קיצור. שנש"י [שנשמות ישראל] נקראו נר ע"ש [על שם] הכלי שבו השמן והמצות נק' נר מצוה ע"ש [על שם] השמן והפתילה. ותורה היא אור הנתלה בשמן ופתילה.

Résumé. Les âmes d'Israël sont appelées une lampe en référence au récipient qui contient l'huile ; et les mitsvot sont appelées « une mitsva est une lampe » en référence à l'huile et à la mèche. La Torah est la lumière qui dépend de l'huile et de la mèche.

כך ברוחניות כי המצות הם רצון העליון ומלוכש בהם ענג העליון ולכך צריך האדם לעשות המצות בשמחה שהשמחה גילוי העונג.

Il en va ainsi dans le domaine spirituel : les mitsvot sont la volonté suprême, et le plaisir suprême y est revêtu. C'est pourquoi l'homme doit accomplir les mitsvot avec joie, car la joie révèle le plaisir.

וצ"ל השמחה מרוב כל. ר"ע [רבי עקיבא] שחק. מוטב דלידייניה. ויש ג"ע [גן עדן] זה למעלה מזה יהללך סלה ילכו מחיל. לכן צ"ל ש"י עולמות להיות כלי לקבל העונג.

Et la joie doit être « plus que l'abondance de tout ». Rabbi Akiva rit. « Mieux vaut qu'il soit jugé. » Il existe des [niveaux de] Gan Eden, l'un au-dessus de l'autre : « Ils Te loueront, Séla » ; « ils iront de force en force ». Il faut donc 310 mondes pour constituer un réceptacle capable de recevoir le plaisir.

כי העולמות נמשכו מז"ת [מז' תחתונות] עולם חסד יבנה. אבל ש"י עולמות נמשכו מקנה חכמה קנה בינה עמקו מחשבותיך וע"ד היכל קדה"ק [קודש הקדשים] :

Car les mondes sont issus des sept Séfirot inférieures : « Le monde est bâti par la bonté. » Mais les 310 mondes sont issus de « acquiers la sagesse, acquiers la compréhension », de « Tes pensées sont profondes », et selon le modèle de la Chambre du Saint des Saints.

12 ג והנה על זה אמרה תורה מרוב כל פ"י מכל מיני עונג עד רום המעלות שנתפס ומתלבש בכח הנשמה בבחי' ש"י עולמות.

3. Or, c'est à ce sujet que la Torah dit : « plus que l'abondance de tout », c'est-à-dire plus que toutes les sortes de plaisir, jusqu'aux sommets les plus élevés, qui sont saisis et revêtus dans la puissance de l'âme, au niveau des 310 mondes.

אבל שמחת המצוה עצמה היא למעלה מבחי' ש"י עולמות הללו שאינה מתלבשת בהם, כי המצות

Mais la joie de la mitsva elle-même se situe au-delà du niveau de ces 310 mondes, car elle ne s'y revêt pas. Car les mitsvot

הם רצון העליון ב"ה שבהם מלוכש עונג העליון ב"ה שהוא למעלה מעלה מגדר התלבשות והוא בחי' עין לא ראתה אלקים זולתך כו'

sont la volonté suprême, béni soit-Il, dans laquelle se revêt le plaisir suprême, béni soit-Il, qui est très, très au-delà de toute possibilité de revêtement ; c'est le niveau de « Nul œil n'a vu, ô D.ieu, hormis Toi », etc.

(כי הנה ידוע דתרי"ג מצות דאורייתא עם ז' מצות דרבנן הם תרי"ך עמודי אור הנמשכים מכתר עליון שהוא בחי' סוכ"ע והוא המהב"ר א"ס ב"ה לנאצלים ויש בו ב' בחי'.

(Car il est connu que les 613 mitsvot de la Torah, avec les sept mitsvot des Sages, sont les 620 piliers de lumière qui émanent de Kéter (la Couronne) suprême, lequel est le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) ; c'est lui qui relie l'Infini (Ein Sof), béni soit-Il, aux émanés [niveaux]. Il comporte deux niveaux :

הא' הבחי' העליונה שבו מה שמאיר בו אור א"ס ב"ה. והב' הבחי' תחתונה שבו מה שהוא מאיר בחי"ב [בחכמה ובינה]. וזהו ענין ש"י עולמות היינו מחצית התחתון מבחי' תרי"ך.

le premier est son niveau supérieur, où brille la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il ; le second est son niveau inférieur, qui illumine 'Hokhma et Bina. C'est là le sens des 310 mondes : ils correspondent à la moitié inférieure du niveau des 620.

משא"כ הבחינה עליונה שבו הוא למעלה מבחי' ההתלבשות בחי"ב [בחכמה ובינה] כי חו"ג [חסד וגבורה] דא"א מתלבשים בחי"ב [בחכמה ובינה] משא"כ ג"ר [ג' ראשונות] כו'. ועמ"ש במ"א ע"פ שראשי נמלא טל.

En revanche, son niveau supérieur est au-delà de tout revêtement dans 'Hokhma et Bina ; car le 'Hessed et la Guevoura d'Arieh Anpin se revêtent dans 'Hokhma et Bina, tandis que ce n'est pas le cas des trois premières [Séfirot], etc. Voir aussi ce qui est écrit ailleurs à propos du verset : « Car ma tête est remplie de rosée. »

וזהו ענין ומעולם לא שמעו לא האזינו עין לא ראתה אלקים זולתך יעשה למחכה לו ופ"י ברבות משפטים) (ס"פ למ"ד) שאין העולם יכול לשמוע מהו מתן שכרן של מצות.

Tel est le sens de : « Depuis les temps anciens, ils n'ont pas entendu, ils n'ont pas prêté l'oreille ; nul œil n'a vu, ô D.ieu, hormis Toi, ce qu'Il fera pour celui qui L'attend. » Et le Midrach Rabba, Mishpatim (fin du chapitre 30), l'explique ainsi : le monde ne peut entendre quelle est la récompense des mitsvot.

והיינו דלא מיבעי' [מיבעיא] בעוה"ז שהוא בעל גבול מן הארץ לרקיע ת"ק שנה ששרש התהוותו מספירות הבנין שאין יכול לקבל עכשיו הגילוי מבחי' סכ"ע [סוכב כל עלמין] ועיין באגה"ק [באגרת הקודש] ע"פ וילבש צדקה כשריון מ"ש מזה.

En effet, il va sans dire que ce monde, qui est limité (de la terre au firmament, le trajet est de cinquante ans) et dont la racine de l'existence provient des Séfirot de la construction, ne peut recevoir à présent la révélation du niveau de sovev kol almin (voir aussi, dans Iggeres HaKodesh, à propos du verset « Il revêtit la justice comme une cotte de mailles », ce qui y est écrit à ce sujet) ;

אלא אפילו בבחי' ש"י עולמות שעתיד הקב"ה להנחיל לכל צדיק ששרשן מבחי' חו"ב [חכמה ובינה] וזהו ענין ביו"ד נברא העוה"ב [העולם הבא] כו'

Mais même le niveau des 310 mondes que le Saint béni soit-Il donnera en héritage à chaque tsadik dans l'avenir, et dont la racine relève de 'Hokhma et de Bina — c'est là le sens de « Le monde futur fut créé par la lettre youd », etc. —

אינו יכול לקבל גילוי עצמות המצוה ממש שהוא בחי' תר"ך עמודי אור כנ"ל וזהו ענין מרב כל.

ne peut recevoir la révélation de l'essence même de la mitsva, qui est le niveau des 620 piliers de lumière, comme indiqué plus haut. Tel est le sens de « plus que l'abondance de tout ».

כי בחי' כל היינו נש"ב [נ"י שער' בינה] וכ"ז [וכל זה] הוא רק בבחי' ש"י עולמות כו'. עי"ל [עוד יש לומר] בפ"י מרב כל ולכן נאמר תחת אשר כו' מרב כל.

Car le niveau de « tout » (kol) désigne les cinquante portes de Bina, et tout cela ne relève que du niveau des 310 mondes, etc. On peut encore expliquer le sens de « plus que l'abondance de tout » ; c'est pourquoi il est dit : « Parce que... », « plus que l'abondance de tout ».

פ"י כל נק' יסוד כי כל בשמים ובארץ דאחיד בשמיא ובארעא כו' ונק' כל לשון כללות שכולל בתוכו כל הו"ק [הו' קצוות] וכמ"ש יקוו המים אל מקום אחד דקאי על המשכת השפע מהע"ס [מהעשר ספירות] לבחי' יסוד

C'est-à-dire que Yesod est appelé kol (« tout »), car « tout ce qui est dans les cieux et sur la terre » se rend par « celui qui s'attache aux cieux et à la terre », etc. Il est appelé kol, terme qui exprime une généralité et un ensemble (klalus), car il inclut en lui les six extrémités (vav ketzavot). Ainsi qu'il est écrit : « Que les eaux soient rassemblées en un seul lieu », ce qui désigne l'écoulement de l'influx des dix Séfirot vers le niveau de Yesod,

כמו הטפה הנמשכת מהמוח וכל האברים וע' זח"א [זהר חלק א] י"ח א' ב' מענין יקוו כו' דפ"י כנ"ל וד"ט ע"א ע"פ ואין נסתר כו'

comme la goutte qui est tirée du cerveau et de tous les membres. Voir le Zohar, partie I, 18a [et] b, au sujet de « Que [les eaux] soient rassemblées », etc., qu'il explique comme indiqué plus haut ; et folio 9a, sur le verset « Et rien n'est caché », etc.

והמלי' המקבלת נקי' כלה ועי' פע"ח [פרי עץ חיים] שער הסוכות פ"ב [פרק ב'] ע"פ מכל מלמדי ולכן בהאבות נאמר בכל מכל כל.

Et Mal'hout, qui reçoit, est appelée kala (fiancée). Voir Pri Etz Chaim, Sha'ar HaSukkos, chapitre 2, sur le verset « De tous mes maîtres ». C'est pourquoi il est dit des Patriarches : « bakol, mikol, kol ».

ורב כל היינו ריבוי היסודות שבהפרצופים עליונים אך ע"י קיום המצות שימושך מבחי' עין לא ראתה היינו גילוי פנימית יסוד דע"י [דעתיק יומין] כמ"ש בזח"א [בזהר חלק א] [דף ד' סע"ב [סוף עמוד ב]]

Et « l'abondance de tout » (rov kol) désigne la multitude des Yesodot dans les configurations supérieures (partsoufim). Mais, par l'accomplissement des mitsvot, sera attirée [une révélation] du niveau de « Aucun œil n'a vu », c'est-à-dire la révélation de la dimension intérieure du Yesod d'Atik Yomin, comme il est écrit dans le Zohar, partie I (folio 4, fin du côté b),

בפ' הרמ"ז [הרב משה זכות] לשם שהוא ההמשכה מלמעלה לגמרי מכל סדר ההשתלשלות הרי זהו למעלה מעלה מבחי' רב כל הנ"ל שהוא ההמשכה שבסדר ההשתלשלות ועמ"ש בד"ה כי ההרים ימושו גבי וברית שלומי לא תמות

dans le commentaire du Ramaz, où il est expliqué qu'il s'agit de l'influx qui descend d'un niveau entièrement au-dessus de tout l'ordre de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout). Il est donc infiniment supérieur au niveau de « l'abondance de tout » mentionné plus haut, qui est l'influx au sein de l'ordre de l'hichtalchelout. Voir aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « Car les montagnes peuvent s'éloigner », à propos de « et Mon alliance de paix ne sera pas ébranlée ».

ולכן נאמר יבוא כל בשר להשתחות לפני כו' פי' כל בשר. היינו בחי' כל המאיר לבחי' בשר.

C'est pourquoi il est dit : « Toute chair viendra se prosterner devant Moi », etc. Le sens de « toute chair » (kol basar) est que le niveau de kol illumine le niveau de basar (chair).

כדכתיב עצם מעצמי ובשר מבשרי. ויבוא להשתחות ולהבטל נגד הגילוי שיהי' [שיהיה] לע"ל [לעתיד לבוא] מבחי' פנימית יסוד דעתיק כו' ועיין מענין מרב כל בד"ה ואתה תצוה [זח"א [זהר חלק א] קי"ו א' קע"ז א').

comme il est écrit : « os de mes os et chair de ma chair ». Elle viendra se prosterner et s'annuler devant la révélation qui se manifesterà dans les temps futurs à partir du niveau de la dimension intérieure du Yessod d'Atik, etc. Pour ce qui concerne « plus que l'abondance de tout », voir le discours commençant par « Et toi, tu ordonneras » (Zohar, partie I, 116a, 177a).

וזהו יפה שעה אחת בתשובה ומע"ט [ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא] שחיי העוה"ב [העולם הבא] ש"י עולמות שרשם מחצה התחתון דתר"ך

Et c'est là le sens de : « Une heure de techouva et de bonnes actions en ce monde vaut mieux que toute la vie du Monde futur » : car la vie du Monde futur, les 310 mondes, a sa racine dans la moitié inférieure des 620 ;

אבל בקיום המעשה בעוה"ז ממשיך גילוי רצון העליון ממש מה שאין העולמות יכולים לשמוע ולקבל כו' כנ"ל.

mais, par l'accomplissement concret de l'acte en ce monde, on attire précisément la révélation de la volonté suprême, que les mondes ne peuvent ni entendre ni recevoir, etc., comme mentionné plus haut.

13 והנה בטעם מה שע"י קיום המצות ממשיכים גם מבחי' יש אורות העליונים דכתר מה שלמעלה מההתלבשות בחו"ב [בחכמה ובינה] אפ"ל [אפשר לומר] דהנה ענין תר"ך עמודי אור שהם ב' פעמים יש.

Or, quant à la raison pour laquelle, par l'accomplissement des mitsvot, on attire aussi du niveau du yesh les lumières supérieures de Kéter, qui sont au-dessus de leur revêtement dans 'Hokhma et Bina, on peut dire que les 620 colonnes de lumière correspondent à deux fois yesh.

יש לומר שזהו כענין אל דעות שמלמעלה למטה הנה למעלה היש ולמטה כלא ואין כו'

On peut dire que cela est comparable à « un Dieu de connaissances » : vu d'en haut, ce qui est en haut est le yesh, tandis que ce qui est en bas est comme rien et néant, etc. ;

ואף כי ב' בחי' אלו הם באצילות יחודי' [יחודא עילאה] ויחודי' [יחודא תתאה] אך יש להן שרש ומקור גם למעלה בא"א ועמ"ש בד"ה כי תשמע בקול

et bien que, dans Atsilout, ces deux niveaux soient l'unité supérieure (yi'houda ila'a) et l'unité inférieure (yi'houda tata'a), ils ont également une racine et une source plus haut, dans Arikh Anpin. Voir aussi ce qui est écrit dans le maamar commençant par « Lorsque tu écouteras la voix ».

ולכן ע"י המצות שתכליתם ביטול היש לאין כמ"ש בד"ה את שבתותי תשמרו ועי"ז שעושה מיש אין מעורר וממשיך כן מלמעלה שיומשך מבחי' יש האמתי בבחי' אין הם העולמות

C'est pourquoi, par les mitsvot, dont le but est l'annulation du yesh en ayin, comme il est expliqué dans le maamar commençant par « Vous garderez Mes Chabbatot » : en faisant du yesh un ayin, on suscite et attire d'en haut la même chose, de sorte que du niveau du yesh véritable soit attiré dans le niveau de l'ayin, c'est-à-dire les mondes,

שהם בחי' אין אצלו ית' יומשך בהם גילוי אור א"ס ב"ה בחי' יש האמיתי אשר אין עוד מלבדו וכמ"ש
מזה בד"ה ואהיה אצלו אמון גבי אני תורתך שעשעתי ואינה מתלבשת בשום גדר השגה

qui sont un niveau d'ayin devant Lui, béni soit-Il ; la révélation de la Lumière infinie (Or Ein Sof),
béni soit-Il, sera attirée en eux, le niveau du yesh véritable, en dehors duquel rien n'existe.
Comme cela est expliqué à ce sujet dans le maamar commençant par « Et j'étais auprès de Lui,
nourrisson », à propos de « Je fais mes délices de Ta Torah » : elle ne se revêt d'aucune limite de
compréhension,

רק כאשר נתפס ונתלבש בבחי' המצות עצמן שהם רצונו ית' ורצון זה הוא כלי לתענוג עליון ההוא:

mais seulement lorsqu'elle est saisie et se revêt dans le niveau des mitzvot elles-mêmes, qui sont
Sa volonté, béni soit-Il ; et cette volonté est un réceptacle pour ce plaisir suprême.

14 קיצור. דענין ש"י עולמות הנ"ל זהו רוב כל כי כל שער החמשים המחבר חו"ב [חכמה ובינה]. אבל המצות
נמשכים מבחי' רצון העליון כתר שלמעלה מחו"ב [מחכמה ובינה]. וזהו עין לא ראתה.

Résumé. Les 310 mondes mentionnés plus haut sont « l'abondance de tout », car kol est la cinquan-
tième porte, qui unit 'Hokhma et Bina. Mais les mitzvot procèdent du niveau de la volonté supé-
rieure, Kéter, qui se situe au-dessus de 'Hokhma et de Bina. C'est là le sens de: «Aucun œil n'a
vu.»

ודרך פרט בכתר יש תר"ך עמודי אור הנמשכים ע"י תרי"ג מצות דאורייתא ושבע מצות דרבנן ובחי'
ש"י עולמות הן בחי' תחתונה שבו המתלבשים בחו"ב [בחכמה ובינה] ולכן יפה שעה אחת בתומע"ט
[בתשובה ומעשים טובים] בעוה"ז מכל חיי העוה"ב [העולם הבא].

Et, dans le détail: en Kéter se trouvent 620 piliers de lumière, attirés par les 613 mitzvot de la To-
rah et les sept mitzvot des Sages; le niveau des 310 mondes en est le niveau inférieur, revêtu en
'Hokhma et Bina. C'est pourquoi « une heure de techouva et de bonnes actions dans ce monde vaut
mieux que toute la vie du monde futur ».

מכל דוקא מרב כל. כל ימי חיך להביא לימוה"מ [לימות המשיח] כי ע"י בטול היש לאין מעורר וממשיך
יש אמיתי כו':

«Que toute la vie», précisément: «plus que l'abondance de tout». «Tous les jours de ta vie» vient
inclure les jours du Machia'h. Car, par l'annulation du yesh dans l'ayin, on éveille et attire le yesh
véritable, etc.

15 ד וזהו ענין ברכות המצות, אשר קדשנו במצותיו, אשר מלשון אשרי יושבי ביתך שהוא לשון שבח והילול על דבר המשובח ומהולל

4. Et voici le sens des bénédictions sur les mitsvot: «Qui nous a sanctifiés par Ses mitsvot.» Le mot «asher» est apparenté à l'expression «Heureux ceux qui demeurent dans Ta maison», qui exprime la louange et l'éloge d'une chose digne de louange et d'éloge,

דהיינו עונג העליון המשובח וקדשנו בעונג זה שהוא בבחי' קדוש ומובדל כי קדוש הוא לשון הבדלה, ולכן המלאכים אומרים ג"פ [גי פעמים] קדוש.

c'est-à-dire le plaisir sublime, digne d'éloge. Et Il nous a sanctifiés par ce plaisir, qui relève du sacré et de ce qui est séparé; car «kadoch» exprime la séparation. C'est pourquoi les anges disent «Saint» trois fois.

16 וזהו שאומרים הוי' צבאות. כלומר שהוא למעלה מגדר התלבשות. וזהו קדשנו ונמשך לנו במצותיו. כי עיי' קיום המצות

C'est pourquoi l'on dit: «Havaya des armées»: cela signifie qu'Il est au-delà de toute possibilité de revêtir les mondes. Et c'est là le sens de «Il nous a sanctifiés»: [cette sainteté] nous est attirée «par Ses mitsvot». Car, par l'accomplissement des mitsvot,

שהם רצונו ית' שבו מתלבש עונג העליון ההוא הגם שלא נמשך גילוי עונג זה למטה הלא קיי"ל [קיימא לן] לקיחה עיי' ד"א [דבר אחר] שמה לקיחה,

qui sont Sa volonté, béni soit-Il, et dans laquelle se revêt ce plaisir suprême — bien que la révélation de ce plaisir ne soit pas attirée ici-bas — ne tenons-nous pas pour loi que «prendre par l'intermédiaire d'une autre chose est appelé prendre»?

וכמו מי שמוצא אוצר כסף וזהב סגור ומסוגר בתיבה הנה כאשר שלח ידו לקחת התיבה הרי גם האוצר כסף וזהב בידו.

C'est comme quelqu'un qui trouve un trésor d'argent et d'or, enfermé et verrouillé dans un coffre: lorsqu'il tend la main pour prendre le coffre, le trésor d'argent et d'or est lui aussi dans sa main.

17 והנה כח זה להיות התלבשות עונג העליון בקיום המצות שהם רצונו ית' ניתן לישראל דוקא משא"כ המלאכים שבקשו תנה הודך על השמים

Or, ce pouvoir de faire résider le plaisir suprême dans l'accomplissement des mitsvot, qui sont Sa volonté, béni soit-Il, fut donné spécifiquement à Israël. Il n'en fut pas ainsi pour les anges, qui demandèrent : « Place Ta majesté au-dessus des cieux »,

ולא ניתן להם מפני כי ישראל עלו במחשבה שהם בחי' פנימיות העולמות אבל המלאכים הם מבחי' חיצוניות

et il ne leur fut pas accordé. Car Israël « s'éleva dans [la pensée de D.ieu] » : ils relèvent de la dimension intérieure (pnimiyout) des mondes, tandis que les anges relèvent de la dimension extérieure ('hitsoniyout) ;

ולכן אין כח בהם להמשיך עונג העליון בעשיית המצות כ"א ישראל דוקא (ועמ"ש מענין זה בד"ה זכור את יום השבת בתו"א [בתורה אור] פ' יתרו ועמ"ש בד"ה הבאים ישרש),

ils n'ont donc pas le pouvoir d'attirer le plaisir suprême par l'accomplissement des mitsvot ; seuls les membres d'Israël le peuvent (voir ce qui est écrit à ce sujet dans le discours commençant par « Souviens-toi du jour du Chabbat », dans Torah Ohr, Parachat Yitro, ainsi que dans le discours commençant par « Ceux qui viennent, [Yaakov] prendra racine »).

ולכן הנשמות דוקא קרויים נר בחי' כלי קיבול לקבל בו את השמן ואת הפתילה בחי' נר מצוה שיומשך בהם ועל ידם עונג העליון ההוא.

C'est pourquoi les âmes, spécifiquement, sont appelées une lampe : elles sont le réceptacle destiné à recevoir l'huile et la mèche, qui correspondent à « une mitsva est une lampe », afin que ce plaisir suprême soit attiré en elles et par leur intermédiaire.

וזהו שמברכים אשר קדשנו במצותיו פי' קדשנו כמו הרי את מקודשת לי שהברכה היא ההודאה על שנתן כח זה לישראל דוקא להמשיך עונג העליון ההוא בקיום מצותיו ית' וקדש והבדיל אותנו אליו ית' יותר מהמלאכים בזה,

C'est pourquoi nous récitons la bénédiction : « Qui nous a sanctifiés (kidéchanou) par Ses mitsvot ». Le mot kidéchanou est à comprendre comme dans : « Voici, tu m'es promise en mariage (mekoudéchet) ». En effet, cette bénédiction exprime notre reconnaissance pour le pouvoir qu'Il a donné spécifiquement à Israël d'attirer ce plaisir suprême par l'accomplissement de Ses mitsvot, béni soit-Il ; par là, Il nous a sanctifiés et nous a séparés pour Lui, béni soit-Il, davantage que les anges.

והיינו ע"י המשכת ז' רועים ואהרן בכללם שעליו נאמר בהעלותך את הנרות שהוא המעלה את הנשמות אל מול פני המנורה כו'.

Cela se fait par l'intermédiaire de la transmission des sept bergers, parmi lesquels Aharon, à son sujet duquel il est dit : « Lorsque tu élèveras les lampes » ; car c'est lui qui élève les âmes « vers la face de la Ménora », etc.

(ענין פני המנורה י"ל [יש לומר] פרצוף הפנימי דמל' הנק' כנס"י [כנסת ישראל] פנימית הדבור ונק' מחשבה ישראל עלו במחשבה ופרצוף החיצון בחי' דבור שמשם שרש המלאכים ועמ"ש מזה בביאור ע"פ אחת היא יונת).

(On peut expliquer la notion de « face de la Ménora » comme désignant la configuration intérieure (partsouf) de Mal'hout, appelée Knesset Israël, la dimension intérieure de la parole, et appelée pensée : « Israël s'éleva dans la pensée ». La configuration extérieure est le niveau de la parole, d'où les anges tirent leur racine. Voir ce qui est écrit à ce sujet dans l'explication du verset « Elle est unique, ma colombe ».

וע"כ היא בחי' מנורה כלי לקבל השמן והפתילה לתוכה שהוא היחוד העליון והמשכת אור אי"ס ב"ה הסכ"ע [הסובב כל עלמין] בממכ"ע [בממלא כל עלמין] כמ"ש במק"מ [במקדש מלך] פ' פנחס (דף רי"ט ע"א) גבי דאתאחדא פתילה כו'

C'est pourquoi elle relève du niveau de la Ménora, un réceptacle destiné à recevoir en elle l'huile et la mèche : cela correspond à l'union suprême et à l'attraction de la Lumière infinie (Or Ein Sof), béni soit-Il — la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) — dans la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), comme il est écrit dans Mikdash Melech, Parachat Pin'-has (folio 219a), à propos de « la mèche est tenue fermement », etc.

וזהו אשר קדשנו כו' כמו מקודשת לי ממש והשמן נמשך ממוחין דאבא ושרשו מבחי' כשמן הטוב על הראש גלגלתא דא"א שמשם שרש המצות ועיין בזח"ג [בזהר חלק ג] אמור (דפ"ח ע"ב).

Et c'est là le sens de « Qui nous a sanctifiés », etc. : littéralement, comme dans « consacrée à moi ». L'huile est attirée depuis l'intellect (mo'hin) d'Abba, et sa racine se trouve au niveau de « comme l'huile précieuse sur la tête », la Goulgulta (le crâne) d'Arieh Anpin, d'où les mitsvot tirent leur racine. Voir aussi le Zohar, partie III, Emor (folio 88b).

וביאור הענין כי פי' ראש היינו כמ"ש והוי"ה בראשם (במיכה סס"י [סוף סימן ב']).

Voici l'explication : le sens de « tête » est celui du verset : « et Havaya est à leur tête » (Michée, fin du chapitre 2).

והנה כתיב שאו ידיכם קדש וברכו את ה' שממשיכים ברכה בשם הוי' והיינו מעצמות אור א"ס ב"ה שהוא בחינת קדש העליון שלמעלה מבחי' קדוש בוא"ו.

Or, il est écrit : « Levez vos mains dans la sainteté (kodesh) et bénissez Havaya » : on attire une bénédiction dans le Nom Havaya, c'est-à-dire depuis l'essence de la Lumière infinie, béni soit-Il, qui est le niveau du kodesh suprême, au-dessus du niveau de kadosh, avec un vav.

וזהו פי' הקב"ה שבחי' קדוש בוא"ו הוא ברוך מבחי' קדש העליון והיינו עי' יי' קיום המצות. שזהו ענין נר מצוה רמ"ה אברין.

Et tel est le sens de « le Saint (HaKadosh), béni soit-Il » : le niveau de kadosh, avec un vav, est béni à partir du niveau du kodesh suprême. Cela se réalise par l'accomplissement des mitsvot. Tel est le sens de « une mitsva est une lampe » : les 248 membres.

18 ותרין דרועין זהו שאו ידיכם והיינו קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] שבשני פסוקים הראשונים דשמע ישראל ובשכמל"ו [וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד].

Et les deux bras, c'est «Levez vos mains»: cela désigne l'acceptation du joug (kabalat ol) du Royaume des Cieux dans les deux premiers versets, «Écoute, Israël» et «Béni soit le Nom de la gloire de Son règne à jamais»,

וכמ"ש במ"א בד"ה צאינה וראינה וברכה והמשכה זו זהו בחי' כשמן הטוב על הראש כי השמן נק' שמן משחת קדש ומשם נמשך הברכה בשם הוי' הנקרא ראש.

comme il est expliqué ailleurs, dans le maamar qui commence par «Sortez et contemplez». Cette bénédiction et cet influx correspondent au niveau de «l'huile précieuse sur la tête»; car l'huile est appelée «huile d'onction sainte», et c'est de là que la bénédiction se déverse dans le Nom Havaya, appelé «tête».

19 וזהו בשעה שישראל עונים איש"ר [אמן יהא שמיה רבא] מברך הקב"ה מנענע בראשו. ואח"כ יורד על הזקן זהו הלכות התורה. כי י"ג מדות שהתורה נדרשת בהן הן י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא].

Et voici [le sens de] : « Lorsque les enfants d'Israël répondent : “Amen, que Son grand Nom soit béni”, le Saint béni soit-Il hoche la tête. » Puis, « coulant sur la barbe » : cela désigne les lois de la Torah. Car les treize principes par lesquels la Torah est interprétée sont les treize tikounim de la barbe (tikounei dikna).

גם פי' זקן שקנה חכמה וכענין הנ"ל בפי' קנה חכמה קנה בינה ובי' פעמים הזקן זקן זהו תשכ"כ [תורה שבכתב] ותשבע"פ [ותורה שבעל פה] שירד ע"פ מדותיו. להאיר בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עלמין] כו'.

De plus, le sens de zakan [barbe] est « celui qui a acquis la sagesse », conformément à ce qui a été dit plus haut à propos de l'explication de « acquiers la sagesse, acquiers la compréhension ». Et les deux occurrences de « la barbe, la barbe » désignent la Torah écrite et la Torah orale, qui « coule le long du bord de ses vêtements (middotav) », afin d'éclairer au niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), etc.

20 וכ"ז [וכל זה] הוא ענין השמן והפתילה הנמשך בהנר. וכ"ז [וכל זה] הוא ביאור נר הנשמה ונר המצות. ולהבין ביאור ותורה אור.

Tout cela concerne l'huile et la mèche qui sont attirées dans la lampe ; tout cela explique la lampe de l'âme et la lampe des mitsvot. Et pour comprendre l'explication de « et la Torah est lumière » :

הוא כי הנה אורייתא מחכמה נפקת וחכמה יש בה גילוי התענוג כנודע שכשנופל איזה דבר חכמה באדם מתמלא שמחה ותענוג וכך התורה

c'est que « la Torah émane de 'Hokhma », et qu'en 'Hokhma se révèle le plaisir ; comme on le sait, lorsqu'une idée de sagesse vient à l'esprit d'une personne, elle est remplie de joie et de plaisir. De même, la Torah,

שהיא בחי' חכמה יש בה בחי' גילוי עונג העליון ב"ה ובה וע"י מתגלה עונג העליון המלוכש במצות שהם בחי' רצון ששם מלוכש העונג בהעלם וע"י התורה מתגלה העונג ההוא,

qui est du niveau de 'Hokhma, renferme le niveau de la révélation du plaisir sublime, béni soit-Il ; et en elle et par elle se révèle le plaisir sublime qui est revêtu dans les mitsvot, lesquelles sont du niveau de la volonté, où le plaisir est revêtu de manière cachée ; et c'est par la Torah que ce plaisir se révèle.

ולכן נמשלה התורה לאור שמאיר את השמן והפתילה ועולה בשם אור ע"י אחיזתה בשמן ופתילה.

C'est pourquoi la Torah est comparée à la lumière, qui éclaire l'huile et la mèche, et reçoit le nom de « lumière » parce qu'elle prend appui sur l'huile et la mèche.

21 וכך התורה שהיא פי' וביאור המצוה הוא גילוי ההארה הצפונה וגנוזה במצות ובה וע"י נמשך עונג העליון מהעלם לגילוי.

Ainsi, la Torah, qui est le commentaire et l'explication de la mitsva, révèle l'illumination cachée et enfouie dans les mitsvot ; en elle et par elle, le plaisir supérieur passe de l'occultation à la révélation.

וזהו ע"ד ענין ש"י עולמות הנמשכים מחו"ב [מחכמה ובינה] שבהם גילוי התענוג העליון כו' גם כי עיקר התגלות אור א"ס בבחינת אור פנימי הוא רק בחכמה כמ"ש הוי"ה בחכמה כמ"ש במ"א וע' בהרמ"ז [בהרב משה זכות] פ' פקודי

Cela s'apparente aux 310 mondes qui émanent de 'Hokhma et de Bina, en lesquels se révèle le plaisir supérieur, etc. En outre, la révélation principale de la Lumière infinie (Or Ein Sof) en tant que lumière intérieure ne se trouve qu'en 'Hokhma, comme il est écrit : « Havaya, par la sagesse », ainsi qu'il est expliqué ailleurs ; voir également le Ramaz, Parachat Pekoudé

[דף ר"כ ע"ב] פי' אור הוא חכמה שבחכמה כו' ובענין הפתילה לפמ"ש [לפי מה שכתוב] במא"א [במאורי אור] אות פ' ס"ל [סבירא ליה / סבירא להו] שהוא בבחי' שם ב"ן [שם ב"ן] וכ"כ [וכן כתב] בתו"א [בתורה אור] בביאור ע"פ כי אתה נרי.

(folio 220b) : « lumière » désigne la 'Hokhma de 'Hokhma, etc. Quant à la mèche, selon ce qui est écrit dans Me'orei Or, lettre pé, section 30, elle relève du Nom Ban ; il est également écrit ainsi dans Torah Ohr, dans l'explication du verset « Car Tu es ma lampe ».

אפ"ל [אפשר לומר] דזה שייך ג"כ לנש"י [לנשמות ישראל] כי הנה הגם שמה שנק' נר זהו מצד שהנשמות עלו במחשבה

On peut dire que cela s'applique également aux âmes d'Israël. En effet, bien qu'elles soient appelées « lampe » parce que les âmes « s'élevèrent en pensée »,

ע"כ הם כלי לקבל את השמן והאור כנ"ל עכ"ז [עם כל זה] הרי לא נתנה להם התורה רק ע"י התלבשותה בגוף ונה"ב [ונפש הבהמית] לברר שם ב"ן [שם ב"ן] כו'

elles sont donc un réceptacle destiné à recevoir l'huile et la lumière, comme indiqué plus haut. Malgré cela, la Torah ne leur fut donnée que par [l'âme] revêtue du corps et de l'âme animale, afin d'y raffiner le Nom Ban, etc.

וזהו ענין הפתילה שבה דוקא נתלה האור של התורה כו', אך לפמשי"ל [לפי מה שכתוב לעיל] בשם המק"מ [המקדש מלך] פ' פנחס דף רי"ט הפתילה היא יסוד כו' הממשיך השמן.

Tel est le rôle de la mèche, à laquelle seule la lumière de la Torah se rattache, etc. Toutefois, selon ce qui a été dit plus haut au nom du Mikdash Melech, Parachat Pin'has, folio 219, la mèche est Yes-sod, etc., qui attire l'huile.

וזהו ע"ד מ"ש כשמן הטוב כו' כטל חרמון שיורד על הררי ציון כו' שבחי ציון זהו מדת צדיק יסוד עולם כו' ובו ועל ידו נמשך השמן הטוב כו' :

Cela s'apparente à ce qui est écrit : « Comme l'huile précieuse », etc., « comme la rosée de 'Hermon qui descend sur les montagnes de Tsion », etc. Le niveau de Tsion est l'attribut du « juste, fondement du monde », etc. ; en lui et par lui, l'huile précieuse est attirée, etc.

22 קיצור. וזהו אשר קדשנו. תענוג אשריך ישראל קדשנו קדש הבדלה. והיינו במצותיו לקיחה ע"י ד"א

[דבר אחר]

Résumé. Et c'est là le sens de « qui (acher) nous a sanctifiés » : le plaisir, « Heureux es-tu, Israël » (achré'ha) ; kidechanou : kodech, séparation. Et c'est là le sens de « par Ses mitsvot » : prendre au moyen d'une autre chose.

כי המלאכים בקשו אשר תנה הודך בחי' אשר הנ"ל ולא נתנה להם לפי ששרשם מהדבור אינן נר וכלי להמשכה הנ"ל רק הנשמות לפי שעלו במחשבה הם נר.

Car les anges demandèrent : « Qui (acher) place Ta majesté » — le niveau d'acher mentionné plus haut —, mais cela ne leur fut pas accordé : leur racine provenant de la parole, ils ne sont ni une lampe ni un réceptacle pour l'effusion mentionnée plus haut ; seules les âmes, parce qu'elles se sont élevées dans la pensée, sont une lampe.

23 ופ"י כשמן הטוב על הראש. ע"ד וה' בראשם. וכתוב שאו ידיכם קדש וברכו את ה'.

Et le sens de « comme l'huile précieuse sur la tête » est celui de « Havaya est à leur tête ». Il est écrit aussi : « Levez vos mains dans la sainteté et bénissez Havaya. »

ידיכם תרין דרועין שהם קעומי"ש [קבלת עול מלכות שמים] עם רמ"ח מ"ע [מצות עשה] הם נר. וברכו זהו פי' הקב"ה וזהו כשמן הטוב על הראש שמן משחת קודש.

« Vos mains » désignent les deux bras, qui correspondent à l'acceptation du joug du Royaume des Cieux (kabbalat ol) ; avec les 248 commandements positifs, ils constituent ner. « Et bénissez » signifie « le Saint béni soit-Il » ; et c'est cela, « comme l'huile précieuse sur la tête », « l'huile d'onction sacrée ».

ואח"כ על הזקן שקנה חכמה קנה בינה תשב"כ [תורה שכתב] ותשב"ע"פ [ותורה שבעל פה] והתורה היא אור שהיא חכמה שבה גילוי התענוג:

Puis, « sur la barbe » : « celui qui a acquis la sagesse » ; « acquiers la sagesse, acquiers la compréhension » ; la Torah écrite et la Torah orale. La Torah est une lumière, car elle est 'Hokhma, en laquelle se révèle le plaisir.

24 ה אך הנה כ"ז [כל זה] היא בחי' התורה ומצות כאשר הן למעלה במקורן העליון שהמצות הן הן רצונו ית' שלמעלה מהחכמה והתורה היא בחי' חכמה שהיא פי' וביאור המצוה ומדרגתה למטה ממדרגת המצוה.

5. Toutefois, tout cela concerne le niveau de la Torah et des mitsvot telles qu'elles se trouvent en haut, dans leur source suprême : les mitsvot sont elles-mêmes Sa volonté, béni soit-Il, qui est au-dessus de 'Hokhma, tandis que la Torah est du niveau de 'Hokhma, qui commente et explique la mitsva, et dont le rang est inférieur à celui de la mitsva.

אבל כדי להמשיך האדם על נפשו מלמעלה למטה להיות נמשך גילוי בחי' התורה ומצוה בנפש האדם

Mais, pour qu'une personne attire cela vers le bas, sur son âme, afin que la révélation du niveau de la Torah et de la mitsva soit attirée dans l'âme humaine,

הנה כתיב והחכמה תחי' בעליה (בקהלת ס"ז י"ב) החכמה היא התורה תחיה בעליה פי' בעליה הן המצות שהן בעלים של תורה. וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] גדול תלמוד שמביא לידי מעשה.

il est écrit : « La sagesse donne la vie à ceux qui la possèdent » (Kohelet, chapitre 7[, verset] 12) : la « sagesse », c'est la Torah ; « donne la vie à ceux qui la possèdent » : « ceux qui la possèdent », ce sont les mitsvot, qui sont les maîtresses de la Torah. Et comme l'ont dit nos Sages, de mémoire bénie : « L'étude est grande, car elle mène à l'action. »

וביאור ענין זה ע"פ מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] למה קדמה שמע לוה"י [לוהיה (לפרשת והיה אם שמוע)]
אם שמוע שבתחלה יקבל עליו עול מלכות שמים ואח"כ יקבל עליו עול מצות

L'explication de cela s'appuie sur l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : « Pourquoi la section de Chema précède-t-elle "Et il arrivera, si vous écoutez" ? Afin que l'on accepte d'abord sur soi le joug du Royaume des Cieux, puis que l'on accepte sur soi le joug des mitsvot. »

(עמ"ש בביאור ע"פ ונקדשתי בתוך בני ישראל ביאור ג"פ [ג' פעמים] קדוש דמשם מוכן שבח"י קדוש
הראשון זהו ענין קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] וב"פ [וב' פעמים] קדוש שאחר זה הם תומ"צ [תורה ומצות]
ועיין בסידור שער הק"ש [הקריאת שמע] בד"ה

(Voir ce qui est écrit dans l'explication du verset « Je serai sanctifié au milieu des enfants d'Israël », l'explication des trois « saint », d'où l'on comprend que le premier niveau de « saint » correspond à l'acceptation du joug du Royaume des Cieux, et que les deux « saint » qui suivent correspondent à la Torah et aux mitsvot. Voir aussi dans le Siddour, dans la Porte du Chema, le discours qui commence par

להבין ההפרש בין ק"ש [קריאת שמע] לשמו"ע [לשמונה עשרה] דלשם מבואר ג"כ דע"י ק"ש [קריאת שמע] שהיא
קבלת עול מלכות שמים ממשיכים בחי יחוד ד"ה דשם ה"י שממשיכים יחוד זה ממקור הראשון מאור
א"ס ממש ע"י בכל מאדך כו' וע"י תומ"צ [תורה ומצות] ממשיכים יחוד ו"ה.

« Pour comprendre la différence entre le Chema et la Chemoné Essré », où il est également expliqué que, par le Chema, qui est l'acceptation du joug du Royaume des Cieux, on attire le niveau de l'union du youd et du hé du Nom Havaya ; cette union est attirée depuis la toute première source, depuis la Lumière infinie elle-même (Or Ein Sof), par « de toute ta force », etc. ; et, par la Torah et les mitsvot, on attire l'union du vav et du hé.

ועמ"ש ע"פ אלה פקודי המשכן משכן העדות. עוי"ל [עוד יש לומר] בענין הקדמת עומ"ש [עול מלכות שמים]
לעול מצות ע"ד שנת' [שנתבאר] בד"ה צאינה וראינה בפ"י שקשרו להם שני כתרים א' כנגד נעשה ואחד
כנגד נשמע.

Voir aussi ce qui est écrit sur le verset : « Voici les comptes du Tabernacle, le Tabernacle du Témoignage. » On peut encore expliquer pourquoi le joug du Royaume des Cieux précède le joug des mitsvot, dans le sens de ce qui a été exposé dans le discours qui commence par « Allez et contemplez », à propos de l'explication de : « Ils leur attachèrent deux couronnes, l'une correspondant à "nous ferons" et l'autre à "nous écouterons". »

כיהנה ביאור מלת נשמע הוא להיות בטל לדבר תורה המדברת בפיו שהיא רצונו ית' כאילו שומע שהשכינה מדברת מתוך גרונו וכמ"ש תען לשוני אמרתך כו'

Car l'explication du mot nichma (« nous écouterons ») est qu'il s'agit de s'annuler devant la parole de Torah qui s'exprime par sa bouche, parole qui est Sa volonté, béni soit-Il, comme s'il entendait la Chekhina parler du fond de sa gorge ; ainsi qu'il est écrit : « Que ma langue réponde à Ta parole », etc.

והקדימו לזה בחי' נעשה להיות בטל לבעל הרצון הוא אור א"ס ב"ה לבדו בעצמו שע"י ביטול זה נמשך בחינת נשמע המשכה מלמעלה למטה כי רוח אייתי רוח ואמשיך רוח.

Et ils firent précéder cela par le niveau de naassé (« nous ferons ») : être annulé devant le Maître de la volonté, qui est la Lumière infinie, béni soit-Il, Lui seul, en Lui-même ; car, par cette annulation de soi (bitoul), le niveau de nichma est attiré vers le bas, un influx du haut vers le bas, car « l'esprit attire l'esprit et fait descendre l'esprit ».

עכ"ד [עד כאן דבריו] המבוארים שם. ועד"ז י"ל [יש לומר] ההפרש בין קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] שהוא להיות בטל לבעל הרצון ועול מצות הוא להיות בטל לרצונו ית' המלוכש בתומ"צ [בתורה ומצות] וכנגד זה נמשך שני כתרים.

Tels sont, jusqu'ici, les propos expliqués là-bas. Dans le même esprit, on peut expliquer la différence entre l'acceptation du joug de la royauté des Cieux, qui consiste à être annulé devant le Maître de la volonté, et le joug des mitsvot, qui consiste à être annulé devant Sa volonté, béni soit-Il, revêtue dans la Torah et les mitsvot : en correspondance avec cela, deux couronnes sont attirées vers le bas,

שהם בחי' סכ"ע [סובב כל עלמין] ומה שלמעלה מסכ"ע [מסובב כל עלמין] אדון הנפלאות גאה גאה כו' ונקי ע"פ לשון הקבלה ע"י [עתיק יומין] וא"א. והנה בבחי' כתר שע"י [שעתיק יומין] נשמע הם ג"כ תר"ך עמודי אור הנמשכים ע"י המצות. שמהם נמשך ש"י עולמות לצדיקים.

qui sont le niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin) et ce qui est au-dessus du sovev kol almin, « le Maître des merveilles », « Il est exalté, exalté », etc. ; dans le langage de la Kabbale, elles sont appelées Atik Yomin et Arikh Anpin. Or, dans le niveau de la couronne qui vient par nichma se trouvent aussi les 620 colonnes de lumière attirées par les mitsvot, desquelles sont attirés les 310 mondes destinés aux tsadikim.

אכן ע"י קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] נמשך ע"ד הכתר שכנגד נעשה כי כתר זה נמשך ממלכות דא"ס ממש שנמשך להיות כתר ועטרה על הראש ולכן הוא נמשך ע"י קבלת עול מלכות שמים דוקא כו' ונמשך אח"כ בבחי' ונשמע.

Cependant, par l'acceptation du joug de la royauté des Cieux est attiré [un niveau] à la manière de la couronne qui correspond à naassé ; car cette couronne est attirée de la Mal'hout même de l'Infini (Ein Sof), qui est attirée pour devenir une couronne et un diadème sur la tête. C'est pourquoi elle est attirée précisément par l'acceptation du joug de la royauté des Cieux, etc., puis elle est attirée dans le niveau de venichma.

ולקשר זה עם מ"ש תחלה דע"י קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] נמשך יחוד י"ה וע"י עול מצות נמשך יחוד ו"ה.

Et pour relier cela à ce qui a été dit au début, à savoir que l'acceptation du joug de la royauté des Cieux attire l'union de youd-hé, tandis que le joug des mitsvot attire l'union de vav-hé,

י"ל [יש לומר] כמ"ש בעטרה שעטרה לו אמו זו כנסת ישראל ביום חתונתו זו מתן תורה הרי הכתר והעטרה הוא מקור היחוד שע"י תומ"צ [תורה ומצות] וכמ"כ [וכמו כן] מקור יחוד י"ה.

on peut dire, comme il est écrit : « avec la couronne dont sa mère l'a couronné » — c'est la Communauté d'Israël — « au jour de ses noces » — c'est le don de la Torah. Ainsi, la couronne et le diadème sont la source de l'union qui vient par la Torah et les mitsvot ; de même, [ils sont] la source de l'union de youd-hé.

וא"כ ב' בחי' הנ"ל דיחוד י"ה ויחוד ד ו"ה שרשן נמשך ע"י גילוי ב' בחי' כתרים הנ"ל ועמ"ש בת"א [בתורה אור] בד"ה כי עמך מקור חיים ובד"ה לכן אמור לבני ישראל, ובהביאור בסופו).

Si tel est le cas, les deux niveaux évoqués précédemment — l'union de youd-hé et l'union de vav-hé — ont leur racine attirée par le dévoilement des deux niveaux de couronnes mentionnés ci-dessus. Voir aussi ce qui est écrit dans Torah Ohr, dans le maamar commençant par « Car auprès de Toi est la source de la vie », dans le maamar commençant par « C'est pourquoi dis aux enfants d'Israël », ainsi que dans l'explication à la fin.)

והענין כי הנה קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] הוא הפרשה ראשונה שמע ישראל הוי' אלקינו הוי' אחד. פ"י שמע לשון הבנה כמ"ש בברכת אהבת עולם ותן בלבנו בינה

Et voici le sujet : l'acceptation du joug de la royauté des Cieux correspond au premier paragraphe : « Écoute, Israël : Havaya est notre D.ieu, Havaya est un. » Le mot chema signifie comprendre, comme il est dit dans la bénédiction Ahavat Olam : « Et donne dans notre cœur la compréhension,

להבין ולהשכיל להבין דבר מתוך דבר ולהשכיל בעיני ראייה דבר הנולד מאין ליש כו'. והתבוננות זו הוא ענין וגולה על ראשה.

« Comprendre et discerner » : « comprendre » une chose à partir d'une autre, et « discerner » par les yeux de la vision une chose qui vient à l'être à partir du néant, etc. Cette contemplation est l'aspect de « sa coupe à son sommet ».

כי המנורה שבעה נרותי [נרותיה] עליי [עליה] בחי ז' מדות לך הוי' הגדולה והגבורי [והגבורה] כו' בחי אהוי"ר [אהבה ויראה] כו'.

Car la Ménorah, « ses sept lampes sur elle », représente le niveau des sept attributs émotionnels (midot) : « À toi, Havaya, la grandeur et la puissance », etc., le niveau de l'amour et de la crainte, etc.

25 והנה קיום ואהבת הוא ע"י התבוננות באחד בחי יחודי [יחודא עילאה] איך דכולא קמי' [קמיה] כלא ובטלים במציאות ממש

Or, l'accomplissement de «Et tu aimeras» vient de la contemplation de «un», le niveau de l'unité supérieure (yi'houda ila'a) : comment «tout, devant Lui, est comme rien» et est réellement annulé dans son existence même,

רק שבטובו מחדש בכל יום יש מאין ממש ואי לזאת הוא אחד ממש בשמים ממעל ועל הארץ מתחת אין עוד.

si ce n'est que, dans Sa bonté, Il renouvelle chaque jour, véritablement, ce qui vient du néant ; c'est pourquoi Il est véritablement un, «dans les cieux au-dessus et sur la terre au-dessous ; il n'y a rien d'autre».

ועי"כ [ועל ידי כך] נמשך להיות ואהבת וזהו בחי קבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] שיהיה הוי' בבחי אלקיך ממש כו' כמ"ש במ"א וכל המאריך באחד בבחי זו ממשיך גילוי אהבה זו ביתר שאת

Et c'est par cela que «Et tu aimeras» advient. Tel est le niveau de l'acceptation du joug de la royauté céleste : que Havaya soit véritablement au niveau de «ton D.ieu», etc., comme cela est expliqué ailleurs. Et quiconque prolonge le mot «un» à ce niveau fait descendre la révélation de cet amour avec une force accrue.

וזהו הענין וגולה על ראשה שמזה נמשך ז' נרותי' [נרותיה] (כי ראשה זהו כמ"ש וה' בראשם כנ"ל. והוא כמ"ש ושכנתי בתוכם. בתוכו לא נאמר אלא בתוכם וזהו ג"כ ענין ישראל לי ראש.

Tel est le sens de «et une coupe au-dessus de son sommet (roshah)»: de là sont tirées «ses sept lampes». (Car roshah correspond à ce qui est écrit: «et Havaya à leur tête», comme mentionné plus haut; et cela correspond à ce qui est écrit: «Je résiderai parmi eux»: il n'est pas dit «en lui», mais «parmi eux». C'est aussi le sens de «Israël est pour Moi la tête».

ובהגולה היה השמן בחי' כשמן הטוב על הראש כו' כנ"ל ולעיל נתבאר בחינה זו בענין ההמשכה שע"י המצות. וכמ"כ [וכמו כן] בענין ההמשכה שע"י קבלת עול מלכות שמים.

Dans la coupe se trouvait l'huile, le niveau de «comme l'huile excellente sur la tête», etc., comme mentionné plus haut. Ce niveau a été expliqué précédemment à propos de l'effusion qui s'opère par les mitsvot; il en va de même pour l'effusion qui s'opère par l'acceptation du joug de la royauté céleste,

דהיינו ענין שאו ידיכם שהם שמע ישראל ובשכמל"ו [וברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד] ועי"ז ממשיכים מבחי' קדש העליון בחי' שמן משחת קדש להיות וברכו את הוי". ובזח"ב [ובזהר חלק ב'] תרומה קנ"ח א' רישא דמנרתא בינה כו', והיינו ההתבוננות בשמע ישראל)

c'est-à-dire le sens de «Levez vos mains», qui désigne «Écoute, Israël» et «Béni soit le Nom de la gloire de Son royaume à jamais»; par cela, on fait descendre du niveau du saint suprême, le niveau de «l'huile d'onction sainte», afin qu'il y ait «Bénissez Havaya». Et dans le Zohar, partie II, Terumah, 158a: «la tête de la Menora est Bina», etc.; c'est-à-dire la contemplation dans «Écoute, Israël».)

והנה מואהבת עד ובשעריך הם מ"ב תיבין כנגד שם מ"ב דאנא בכח גדולת שהוא ענין ההעלאה כו' ויש בו ז' פסוקים ובכל א' ששה תיבות ע"ד בשתיים יכסה כו' ובשתיים יעופף.

Or, de «Et tu aimeras» jusqu'à «et à tes portes», il y a quarante-deux mots, correspondant au Nom de quarante-deux [lettres] d'Ana Bechoach Gedulas, qui exprime l'élévation, etc. Ce Nom comporte sept versets, et chacun compte six mots, à l'image de «de deux, il se couvrait», etc., «et de deux, il volait».

וזהו ענין עד פרח וזהו ענין שבעה נרותיה ז' מדות הנ"ל שהן ז' פסוקים דאנא בכח כו' ורש"י [ורבי שלמה יצחקי] פ"י וגולה

Tel est le sens de «jusqu'à sa fleur»; et tel est le sens de «ses sept lampes»: les sept attributs émotionnels (midot) mentionnés plus haut, qui sont les sept versets d'Ana Bechoach, etc. Et Rachi explique vegulah («et sa coupe»).

כמו גולות עיליות (ביהושע ט"ו) לשון מעיין הנובע כי בינה נק' נהר היוצא מעדן כמ"ש בד"ה אם בחקותי ועמ"ש בת"א [בתורה אור] פ' בראשית בד"ה

comme dans «les sources supérieures» (goulot iliyot) (dans Yehochoua 15), expression désignant une source jaillissante; car Bina est appelée «le fleuve qui sort d'Éden», comme cela est expliqué dans le discours commençant par «Si vous marchez selon Mes lois». Voir aussi ce qui est écrit dans Torah Ohr, Parachat Berechit, dans le discours commençant par

להבין ענין הברכות פ"י יום ליום יביע אומר ויש בחי' נחלי שמן (מיכה ס"י ו' ז').

«Comprendre la question des bénédictions», au sujet du sens de «Jour après jour fait jaillir la parole». Il existe aussi le niveau des «rivières d'huile» (Mikha, chapitre 6[, verset] 7).

ובגמרא תליסר נהרא דאפרסמונא דכ"א. גם י"ל [יש לומר] וגולה מענין גלגלתא ע"ד מ"ש במדרש רבה סוף קהלת ע"פ ותרין גולת הזהב זה גולגולת

Et dans la Guemara: «treize fleuves de baume pur». On peut aussi dire que vegoula relève de la notion de Guilgalta (le crâne), dans l'esprit de ce qui est dit dans le Midrach Rabba, à la fin de Kohelet, sur le verset «et que la coupe d'or (goulat hazahav) soit brisée»: «c'est le crâne (goulgolet)»,

והיא בחי' אהבה רבה והרצון שלמעלה מהשכל כמ"ש בד"ה שאו את ראש כו' לגלגלתם ועוד יש פירושים בענין וגולה ויתבאר לקמן אי"ה [אם ירצה השם]:

qui est le niveau du «grand amour» (ahava rabba) et de la volonté qui dépasse l'intellect, comme cela est expliqué dans le discours commençant par «Dénombrez les têtes», etc., «selon leurs crânes». Il existe encore d'autres interprétations de vegoula, qui seront expliquées plus loin, avec l'aide de D.ieu.

26 קיצור. וכ"ז [וכל זה] הוא ענין המצות כמו שהן למעלה שאזי הן למעלה מהתורה שהם בחי' שמן למאור ותורה אור.

Résumé. Tout cela concerne les mitsvot telles qu'elles sont en haut, où elles se situent au-dessus de la Torah: elles sont le niveau de «l'huile pour le luminaire», et «la Torah est lumière».

אך כדי להמשיך הגילוי בנה"א [בגפש האלקית] הוא ע"י התורה כי החכמה תחיה בעליה. שעל ידה יבא לקבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] שקדם לעול מצות וקבלת עומ"ש [עול מלכות שמים] ממשיך ממקור

Mais pour faire pénétrer la révélation dans l'âme divine, cela se fait par la Torah, car « la sagesse donne vie à ceux qui la possèdent » : grâce à elle, on en vient à accepter le joug du Royaume des Cieux, qui précède le joug des mitsvot. Et l'acceptation du joug du Royaume des Cieux attire du premier

הראשון להיות נמשך בבחי' י"ה דשם הוי' וע"י תומ"צ [תורה ומצות] ממשיכים משם בבחי' ו"ה להיות השם שלם גם בענין הקדמת נעשה לנשמע שע"י נמשך שני כתרים.

principe, afin qu'elle se déploie au niveau de youd-hé du Nom Havaya ; et, par la Torah et les mitsvot, on attire de là au niveau de vav-hé, afin que le Nom soit complet. C'est aussi le sens de « nous ferons » prononcé avant « nous entendrons », par quoi sont attirées deux couronnes.

וקעומ"ש [וקבלת עול מלכות שמים] זהו ענין שמע ישראל וזהו וגולה על ראשה ומואהבת עד ובשעריך הן שבעה נרותיה פי' וגולה על ראשה ע"ד כשמן הטוב על הראש שאו ידיכם קדש וברכו כו' כנ"ל:

Et l'acceptation du joug du Royaume des Cieux est le sens de « Écoute, Israël », et c'est « et son bassin au-dessus d'elle » ; et, de « Tu aimeras » jusqu'à « et sur tes portes », ce sont « ses sept lampes ». Le sens de « et son bassin au-dessus d'elle » est celui de « comme l'huile précieuse sur la tête », « Élevez vos mains dans la sainteté et bénissez », etc., comme mentionné plus haut.

27 ו אך כדי להיות גילוי האהבה זו תקועה בלבו ונפשו של אדם להיות ובכל נפשך הנה הוא ע"י בחי' ושנים זיתים עליה אחד מימין הגולה ואחד על שמאלה,

6. Mais pour que cet amour se révèle, implanté dans le cœur et l'âme de l'homme, afin qu'il puisse aimer « de toute son âme », il faut le niveau de « deux oliviers auprès d'elle, l'un à droite de la coupe et l'autre à sa gauche ».

והענין כי הנה זיתים הם שמובלעים בתוכם השמן רק שאינו יוצא אלא ע"י כתישה בבית הבד.

Le sujet est le suivant : les olives ont l'huile absorbée en elles, mais celle-ci n'en sort que lorsqu'elles sont écrasées dans le pressoir.

וכן עדי"מ צ"ל בחי' כתישה בנפש האדם והוא משארז"ל [מה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה] אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש.

De même, par analogie, il doit y avoir dans l'âme de l'homme un niveau d'écrasement. C'est ce qu'exprime l'enseignement de nos Sages, de mémoire bénie : « On ne se tient debout pour prier que dans un état de lourdeur de tête (koved roch). »

פי' ראש היינו בחי' ישראל לי ראש ובחינת כובד ראש זהו כמ"ש עונותי עברו ראשי כמשא כבד יכבדו ממני (בתלים ל"ח ה').

Le sens de « tête » est le niveau de « Israël, pour Moi, [est] la tête » ; et le niveau de lourdeur de tête correspond à ce qui est écrit : « Car mes fautes ont dépassé ma tête ; comme un lourd fardeau, elles pèsent trop lourdement sur moi » (Psaumes 38:5).

ומזה נמשך ג"כ מ"ש ובפשעכם שולחה אמכם בחי' גלות שהשכינה יורדת למטה בהיכלות דנוגה כו'

De là découle également ce qui est écrit : « Et à cause de vos transgressions, votre mère a été renvoyée » : le niveau de l'exil, dans lequel la Chekhina descend en bas, dans les palais de Nogah, etc.

וזהו ג"כ ענין כובד ראש שהשכינה מקור כל נש"י [נשמות ישראל] נקי ראש כנ"ל מפסוק והי' בראשם.

C'est aussi le sens de la lourdeur de tête : la Chekhina, source de toutes les âmes d'Israël, est appelée « tête », comme cela a été mentionné plus haut à propos du verset : « et Havaya à leur tête ».

28 וזהו ענין שכינה מה הלשון אומרת קלני מראשי כו' וזהו כי עונותינו רבו למעלה ראש [בעזרא סי' ט'] ועיין ברבות ר"פ בא ע"פ כובד אבן ונטל החול וכעס אויל כבד משניהם כו'

Et tel est le sens de : « La Chekhina — quelle expression emploie-t-elle ? “Ma tête est lourde sur Moi” », etc. Et tel est le sens de : « Car nos fautes se sont multipliées au-dessus de [notre] tête » [dans Ezra, chapitre 9]. Voir aussi Midrash Rabbah, au début de la paracha Bo, à propos du verset : « Une pierre est lourde et le sable pèse, mais la colère d'un insensé est plus lourde que les deux », etc.

שבאמת אין שייך שום כובד ח"ו [חס ושלום] למעלה שהרי כל העולמות נבראו שלא בעמל ולא ביגיעה כ"א במאמר וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] במאמר אחד יכול להבראות כו'

Car, en vérité, aucune lourdeur ne s'applique, à D.ieu ne plaise, en haut, puisque tous les mondes ont été créés sans labeur ni effort, mais par une parole. Et nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Il aurait pu être créé par une seule parole », etc. ;

כ"א רק כעס אויל הוא נחשב בח"י כובד למעלה כמ"ש הוגעתם את ה' בדבריכם כו' וזהו הנקרא כובד ראש.

mais seule «la colère d'un insensé» est considérée comme un niveau de lourdeur en haut, comme il est écrit: «Vous avez lassé Havaya par vos paroles», etc. Et c'est ce qu'on appelle la lourdeur de la tête.

29 וזהו ג"כ פ"י וגולה על ראשה שמבואר ברבות ס"פ אמור ס"פ ל"ב חד אמר וגולה לשון גלות כו' דהיינו מה שהאלקות הוא מוסתר והעולם נראה יש ודבר נפרד כו'

Et voici également le sens de «et son réservoir (goula) au-dessus», comme l'explique le Midrach Rabba, à la fin de la paracha Emor, fin du chapitre 32: «L'un a dit que goula est une expression d'exil (galout)», etc.: c'est-à-dire que la Divinité est cachée et que le monde apparaît comme un yéch, une chose distincte, etc.

וצריך להרגיש הצער ומרירות מזה. ולהשפיל ולהכניע גשמיות וחומריות הגוף שלא יהיה בבחי' יש ודבר נפרד

Il faut ressentir la douleur et l'amertume que cela suscite, et abaisser et soumettre la matérialité et la grossièreté du corps, afin qu'il ne soit pas au niveau d'un yéch, d'une chose distincte.

(ועמ"ש מענין זה בד"ה בהעלתך את הנרות. ובד"ה ואתה תצוה גבי כתית למאור. ועיין בסש"ב [בספר של בינונים] פכ"ט. ועמ"ש בד"ה אוסרי לגפן. וע' זח"ג [זהר חלק ג] שלח קס"ח א' קרח קע"ח א' גבי ועבד הלוי הוא)

(Voyez ce qui est écrit à ce sujet dans le discours qui commence par «Lorsque tu élèveras les lampes», ainsi que dans le discours qui commence par «Et toi, tu ordonneras», à propos de «broyé pour la lumière»; voyez aussi le Sefer Shel Beinonim, chapitre 29; voyez ce qui est écrit dans le discours qui commence par «Liant à la vigne»; et voyez le Zohar, partie III, Chela'h, 168a, [et] Kora'h, 178a, à propos de «Et le Lévi servira».)

ולכן תקנו בברכת ק"ש [קריאת שמע] אבינו אב הרחמן וכן בברכה ראשונה ברחמיך הרבים רחם עלינו לעורר רחמים רבים על גשמיות הגוף

C'est pourquoi ils ont institué, dans la bénédiction du Chema, «Notre Père, Père miséricordieux», et de même, dans la première bénédiction: «Dans Ta grande miséricorde, prends-nous en pitié», afin d'éveiller une grande miséricorde sur la matérialité du corps.

ובזה יכנע לבבו ויבא לקרות ק"ש [קריאת שמע] ואהבת בכל נפשך ע"י התכוננות באחד בבחי' יחודו ית' שמבלעדי בחי' כתישה וכיטוש הגוף לא יפעול התכוננות בנפש לבא מההעלם אל הגילוי להיות ואהבת בכל נפשך ממש.

Ainsi, son cœur sera soumis et il en viendra à réciter le Chema, «Et tu aimeras... de toute ton âme», par la contemplation de l'Un, du niveau de Son unité, béni soit-Il. Car, sans le niveau de broyage et de martèlement du corps, la contemplation n'agira pas dans l'âme pour la faire passer de la dissimulation à la révélation, de sorte qu'il y ait véritablement «Et tu aimeras... de toute ton âme».

30 וכיצד תהיה התעוררות רחמים רבים על גשמיות הגוף מקדימים לומר המלך המרומם לבדו מאז פי' המלך שמבחי' מלך

Et comment éveiller une abondante miséricorde envers la matérialité du corps? Nous disons d'abord: «Le Roi qui, seul, est exalté depuis toujours.» Le sens de «le Roi» est que, du niveau de Roi,

היינו מדת מלכותו ית' חיים וקיימים כל הנבראים וכל העולמות כדכתיב מלכותך מלכות כל עולמים ואין זה אלא בבחי' זיו והארה כו',

c'est-à-dire de l'attribut de Sa royauté (Mal'hout), béni soit-Il, tous les êtres créés et tous les mondes vivent et subsistent, comme il est écrit: «Ta royauté est une royauté sur tous les mondes»; mais cela n'est qu'au niveau d'un reflet et d'un rayonnement, etc.

אבל הוא לבדו ית' הוא המרומם שאינו בגדר התלבשות להיות ממכ"ע [ממלא כל עלמין] והוא המתנשא מימות עולם היינו וי"ק [וי קצוות] מעלה ומטה מזרח ומערב כו' והוא מתנשא מהם שאינו בגדר מקום

Mais Lui seul, béni soit-Il, est «exalté», car Il n'est pas dans les limites de ce qui peut être revêtu, de manière à être la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin). Et c'est Lui qui est «élevé au-dessus des jours du monde»: c'est-à-dire les six extrémités, le haut et le bas, l'est et l'ouest, etc.; Il est élevé au-dessus d'elles, car Il n'est pas dans les limites de l'espace.

כי אין ערוך לך אלא הוא ית' סכ"ע [סובב כל עלמין] מעלה ומטה שוין לפניו ית' ואציעה שאול הנך גם חשך לא יחשיך ממך כחשכה כאורה ואי לזאת ברחמיך

Car «il n'y a rien de comparable à Toi»; Lui, béni soit-Il, est la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin): le haut et le bas sont égaux devant Lui, béni soit-Il. «Si je fais mon lit dans le monde inférieur, Te voici là»; «même les ténèbres ne sont pas obscures pour Toi [...] les ténèbres sont comme la lumière.» C'est pourquoi: «Dans Ta

הרבים רחם עלינו גם על בחיי הגשמיות שלא תהיה נראה יש ודבר בפ"ע [בפני עצמו] ונפרד מחמת שירדה בסתר המדרגה ובהסתר פנים והעלם אחר העלם כי לא שייך זה אלא בבחי' השתלשלות וסתר המדרגות שיש רוחניות וגשמיות,

abondante miséricorde, aie pitié de nous»: également envers le niveau de la matérialité, afin qu'elle ne paraisse pas être un yesh, une chose en soi et séparée, parce qu'elle est descendue dans l'obscurcissement des degrés, avec le voilement de la Face et des occultations successives. Cela ne s'applique qu'au niveau de l'enchaînement descendant des mondes (hichtalchelout) et de l'occultation des degrés, où il y a du spirituel et du matériel;

אבל בבחי' סוכ"ע רוחניות וגשמיות שוין וכמשל העיגול שסובב מעלה ומטה שחלק העליון ממנו הוא עליון מאד וחלק התחתון הוא תחתון מאד ומקיף ג"כ בחי'

mais au niveau de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), le spirituel et le matériel sont égaux. C'est comme l'image d'un cercle qui entoure le haut et le bas: sa partie supérieure est très élevée et sa partie inférieure est très basse, mais il entoure également le niveau du

מטה וכך כתיב ומתחת זרועות עולם וכתוב וימינו תחבקני כאדם החובק את חבירו שמחבק ומקיף גם בחי' אחוריים וחיצוניות שלו ולכך לפי שהוא המתנשא מימות עולם יכול להיות ברחמיך הרבים רחם עלינו,

bas. Ainsi, il est écrit: «et, au-dessous, se trouvent les bras du monde»; et il est écrit: «Sa droite m'étreint», comme une personne qui enlace son prochain, l'enlaçant et l'entourant aussi par son dos et son côté extérieur. C'est pourquoi, puisqu'Il est «élevé au-dessus des jours du monde», il peut être dit: «Dans Ta grande miséricorde, aie pitié de nous.»

ולכן נקי רחמים גדולים שנמשכים ומתפשטים גם למטה מטה אפילו בעוה"ז הגשמי, ועמ"ש סד"ה ואתה יגדל נא כח אד' כו', ובברכה שניה אומרים ג"כ אבינו אב הרחמן כו' ולא נבוש כו' לעולם ועד.

C'est pourquoi on parle de «grande miséricorde»: elle se déverse et s'étend jusque très bas, même dans ce monde matériel (voir ce qui est écrit à la fin du discours commençant par «Et maintenant, que la puissance d'Ado-nai soit grande», etc.). Dans la deuxième bénédiction, nous disons également: «Notre Père, Père miséricordieux», etc., «et que nous ne soyons pas couverts de honte», etc., «à jamais.»

דהנה עד"מ כשאדם עושה איזה דבר שטות ואח"כ כפתע פתאום רואה בן אדם שרואה אותו הרי
Car, à titre d'analogie, lorsqu'une personne fait quelque chose d'insensé et qu'ensuite, soudain, elle voit quelqu'un qui l'observe,

תפול עליו בוש גדולה אפילו אם היה עושה דבר זה כשהוא לבדו בביתו לא היה בזה כדי בזיון מ"מ כשרואה שאחרים רואים אותו מתבייש מאד.

Une grande honte s'empare d'elle : bien que, si elle avait fait cette chose seule chez elle, cela n'aurait rien eu de très déshonorant, néanmoins, lorsqu'elle voit que d'autres la voient, elle éprouve une grande honte.

31 וכך עד"מ הנה כעת השמים והארץ הגשמיים מעלימים ומסתירים אור ה' עד שנראה העולם ליש ודבר בפ"ע [בפני עצמו],

De même, à titre d'analogie : à présent, les cieux et la terre physiques cachent et dissimulent la lumière de D.ieu, au point que le monde apparaît comme un yéch, une chose existant par elle-même.

אבל לע"ל [לעתיד לבוא] כתיב ונגלו כספר השמים ולא יהיה עוד השמים והארץ בבחי' העלם והסתר פנים רק השמים החדשים והארץ החדשה אשר אני עושה

Mais, au Temps à venir, il est écrit : « les cieux seront enroulés comme un rouleau » ; les cieux et la terre ne seront plus dans un état de dissimulation et de retrait de la Face, mais [il y aura] « les nouveaux cieux et la nouvelle terre que Je fais ».

ואזי יהיה גדול כח הבושה בהגלות נגלות אור הוי' וכן בהפרד הנפש מהגוף בגי'ע [בגן עדן] שתזכה לחזות בנועם ה' בגילוי זיו השכינה אזי יבוש ויכלם.

Alors, le pouvoir de la honte sera grand, lorsque la lumière de Havaya sera révélée au grand jour. De même, lorsque l'âme se séparera du corps, dans le Gan Eden, et qu'elle aura le mérite de « contempler la douceur de Havaya » dans la révélation du rayonnement de la Chekhina : alors, elle sera honteuse et confondue.

ואותה אנו מבקשים שלא נבוש לעולם ועד, (והנה הטעם שצ"ל התעוררות רחמים שע"י דוקא נמשך ומתגלה בחי' כשמן הטוב.

C'est pour cela que nous demandons de ne pas être honteux à jamais. (Or, la raison pour laquelle il faut un éveil de miséricorde, par lequel précisément est attiré et révélé le niveau de « comme l'huile précieuse »,

היינו כי יג"מ [י"ג מדות] הרחמים יש בהם חיצוניות ופנימיות החיצוניות נמשל לשערות ונקי' י"ג ת"ד [תיקוני דיקנא] והפנימיות הוא בחי' כשמן הטוב כו'. יורד על הזקן כמ"ש באד"ר [באדרא רבא] (קל"א א')

est que les Treize Attributs de Miséricorde possèdent une dimension extérieure ('hitsoniyout) et une dimension intérieure (pnimiyout) : la dimension extérieure est comparée à des cheveux et appelée les treize tikounim de la barbe (tikouné dikna), et la dimension intérieure est le niveau de « comme l'huile précieuse », etc., « qui descend sur la barbe », comme il est écrit dans l'Idra Rabba) (131a).

ולכן ע"י התעוררות רחמים דוקא נמשך בחי' כשמן הטוב שע"י התעוררות רחמים נמשך שיתגלו פנימית רחמים גדולים.

C'est pourquoi, précisément par l'éveil de miséricorde, est attiré le niveau de « comme l'huile précieuse », car l'éveil de miséricorde permet que se révèle la dimension intérieure de la grande miséricorde.

ומה שנקי' התעוררות רחמים בשם כתישה וביטוש הגוף כמשל כתישת הזיתים, הענין יובן ע"פ מ"ש כמ"א בד"ה קול דודי בענין הטעם שהמרור הוא בקו האמצעי מפני שבחי' רחמים לא שייך

Quant au fait que l'éveil de miséricorde soit appelé « broyer et meurtrir le corps », selon l'image du broyage des olives, cela se comprendra d'après ce qui est écrit ailleurs, dans le discours commençant par « La voix de mon bien-aimé », au sujet de la raison pour laquelle le maror se trouve sur la ligne médiane : c'est parce que le niveau de la miséricorde s'applique

אלא במקום שחסר ומר לו ע"כ נמשך עליו מדת הרחמים וכמ"כ [וכמו כן] כאן שכדי שיעורר וימשיך גילוי י"ג מדה"ר [מדות הרחמים] זהו דוקא ע"י כובד

uniquement là où quelqu'un manque de quelque chose et éprouve de l'amertume ; l'attribut de miséricorde est donc attiré sur lui. De même ici : pour éveiller et attirer la révélation des Treize Attributs de Miséricorde, il faut précisément de la lourdeur

ראש ושיטעום מרירות בנפשו על ריחוקו מה' שירגיש היטב איך שחסר לו ורע ומר עזבו את ה' וזהו ענין הכתישה והביטוש להיות נשבר לבו בקרבו

de la tête, et qu'il goûte l'amertume dans son âme à cause de son éloignement de D.ieu, afin qu'il ressente pleinement ce qui lui manque et combien il est mauvais et amer d'avoir abandonné Ha-vaya. Tel est le sens de l'écrasement et du martèlement : que son cœur soit brisé en lui.

ולכן ארז"ל [אמרו רבותינו זכרונם לברכה] כל מי שאין בו דעה אסור לרחם עליו וע' בסש"ב [בספר של בינונים] פכ"ט שע"ז יועיל לנפשו כו'

C'est pourquoi nos Sages, de mémoire bénie, ont dit : « Quiconque est dépourvu de connaissance (Daat), il est interdit d'avoir pitié de lui. » Voyez aussi Sefer Shel Beinonim, chapitre 29 : par cela, son âme en tirera profit, etc.,

בראיה חושיית כי בחי' ראיה נמשך מגילוי ח"ע [חכמה עילאה] שהוא בחי' שמן הנמשך ע"י הכתישה דייקא כנ"ל ועמ"ש בד"ה בהעלותך בענין כי עין בעין נראה כו' :

par une vision sensible ; car le niveau de la vue découle du dévoilement de la 'Hokhma supérieure ('Hokhma Ila'a), qui est le niveau de l'huile, laquelle n'est extraite que par l'écrasement, comme mentionné plus haut. Voyez aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « Lorsque tu élèveras », à propos de « car œil à œil... sera vu », etc.

32 קיצור. אך כדי להיות האהוי"ר [האהבה ויראה] בלבו הוא ע"י כתישה וביטוש הגוף והתעוררות רחמים בשתים לפניו. שיהיה בחי' כלי תיקון.

Résumé. Mais l'amour et la crainte ne peuvent être dans son cœur que par le brisement et le martèlement du corps, ainsi que par l'éveil de la miséricorde dans les deux [bénédictions] qui précèdent le Chéma, afin qu'il devienne un réceptacle de rectification (tikoun).

וזהו כובד ראש. עונותי עברו ראשי. וכן למעלה קלני מראשי. וגולה לי [לשון] גלות כו' וכיצד התעוררות רחמים מקדימים לומר המלך המרומם לבדו.

C'est là la lourdeur de tête : « Mes fautes ont dépassé ma tête » ; et de même, là-haut : « Ma tête est lourde sur Moi ». Et golah est une expression d'exil, etc. Comment éveiller la miséricorde ? On dit d'abord : « Le Roi, qui seul est exalté. »

ואי לזאת ברחמיך הרבים רחם גם על הגשמיות. ולכן נק' רחמים גדולים. ובאהבת עולם אומר ג"כ אבינו אב הרחמן כו'

C'est pourquoi : « Dans Ta grande miséricorde, aie aussi pitié de la matérialité. » Elle est donc appelée « grande miséricorde ». Et dans Ahavat Olam, on dit également : « Notre Père, Père miséricordieux », etc.

ופי' ולא נבוש לעולם ועד וע"י ממשיכים בחי' כשמן הטוב כו'. והטעם שהתעוררות רחמים נק' כתישה ע"ד מרור בקו האמצעי כו'.

Et le sens de « puissions-nous ne jamais être couverts de honte, à jamais ». Par cela, on attire le niveau de « comme l'huile précieuse », etc. La raison pour laquelle l'éveil de la miséricorde est appelé « brisement » tient au même principe que la présence du maror dans la ligne médiane, etc.

33 ז והנה בחי' כתישה וביטוש חומריות הגוף שהיא מבחי' הזיתים, יש שני זיתים אחד מימין הגולה ואחד על שמאלה, ימין ושמאל תפרוצי ימין מקרבת היא בחי' אהבה ושמאל דוחה היא בחי' יראה

7. Or, dans le niveau de l'écrasement et du martèlement de la grossièreté du corps, qui relève du niveau des olives, il y a deux olives, « l'une à droite de la coupe et l'autre à sa gauche » : « tu t'étendras à droite et à gauche ». « La droite rapproche », ce qui correspond au niveau de l'amour ; et « la gauche repousse », ce qui correspond au niveau de la crainte.

כי יש בחי' זית המוציא שמן הוא הביטול זה והכנעה זו כדי לבא לבחי' ואהבת בכל לבבך והוא בחי' רצוא.

Car il existe le niveau d'une olive qui donne de l'huile — cette annulation de soi (bitoul) et cette soumission — afin d'atteindre le niveau de « Tu aimeras... de tout ton cœur » ; c'est le niveau du ratso (élan vers le haut).

ויש בחי' זית לבא לבחי' יראה והוא בחי' שוב, ועמ"ש בביאור ע"פ כה תברכו בענין והם מדקדקים על עצמם עד כזית

Et il existe le niveau d'une olive [par laquelle] on parvient au niveau de la crainte ; c'est le niveau du chov (retour). Voyez ce qui est écrit dans l'explication sur le verset « Ainsi vous bénirez », à propos de « ils sont exigeants envers eux-mêmes jusqu'à la taille d'une olive ».

(ובמדרש שמות רבה פט"ו [פרק ט"ו / פרשה ט"ו] שני בני היצהר הם משה ואהרן וע' בבראשית רבה ס"פ א' בחוקותי פל"ו וע' בזח"ב [בוהר חלק ב'] וארא דכ"ז א' בפסוק הוא אהרן ומשה ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם בשם האוצ"ח [האוצרות חיים] ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] פ' אמור דק"ב סע"ב [סוף עמוד ב] איתא באוצ"ח [באוצרות חיים] כו' ועמ"ש בד"ה קול דודי גבי מדלג ומקפץ),

(Et dans le Midrach, Chemot Rabba, chapitre 15 : « les deux fils de l'huile » sont Moché et Aharon ; voyez aussi Béréchit Rabba, à la fin de [la paracha] Im Be'houkotaï, chapitre 36 ; et voyez le Zohar, partie II, Vaéra, folio 27a, sur le verset « C'est Aharon et Moché », ainsi que le Mikdach Mélekh à cet endroit, au nom d'Otsrot 'Haïm ; et dans le Ramaz, paracha Emor, folio 102, fin du côté b, cela est rapporté d'Otsrot 'Haïm, etc. ; voyez aussi ce qui est écrit dans le discours commençant par « La voix de mon bien-aimé », à propos de « sautant... bondissant »).

והוא בחי' ודברת בם בם דייקא דהיינו כמ"ש למעלה הדברים האלה אשר אנכי מצוך אנכי ממש

Et c'est le niveau de « et tu parleras d'eux » : « d'eux » précisément ; c'est-à-dire, comme il est écrit plus haut : « ces paroles que Je (Ano'hi) t'ordonne », Anokhi lui-même,

דהיינו להיות הדבור בד"ת [בדברי תורה] הוא בחי' ביטול ודברי אשר שמתו בפ"ך ודברי ממש התקשרות מחשבה במחשבה דבור בדבור כו'.

c'est-à-dire que la parole dans les paroles de Torah soit du niveau de l'annulation de soi, et « Mes paroles que J'ai placées dans ta bouche » — littéralement, « Mes paroles » : le lien de la pensée avec la pensée, de la parole avec la parole, etc.

34 והנה ברבות ס"פ אמור שם פי' ג"כ וגולה על ראשה לשון גאולה היינו מבחי' כובד ראש הנ"ל שקודם התפלה יומשך בחי' וגאולה על ראשה וזהו ענין סמיכת גאולה לתפלה.

Or, dans le Midrach Rabba, à la fin de la paracha Emor, on explique également « et son bassin (goula) au-dessus » comme une expression de délivrance (guéoula) : c'est-à-dire qu'à partir du niveau de pesanteur de tête mentionné plus haut, qui précède la prière, se déploiera le niveau de « et la délivrance au-dessus ». Tel est le sens de la jonction de la délivrance à la prière.

ותוספת האלף שעל ידו נעשה מבחי' גולה בחי' גאולה זהו ע"ד מארז"ל [מאמר רבותינו זכרונם לברכה] אל תקרי מה אלא מאה הוא המשכת סוכ"ע בחי' אלף שהוא פלא שנמשך במלכות ארוממך אלקי המלך.

Et l'ajout de la lettre alef, grâce auquel le niveau de goula devient celui de guéoula, relève du principe énoncé par nos Sages, de mémoire bénie : « Ne lis pas mah (quoi), mais méa (cent) » ; c'est le déploiement de la lumière qui entoure tous les mondes (sovev kol almin), le niveau de alef, qui est péle (merveille), et qui est attiré dans Mal'hout : « Je Te magnifierai, mon D.ieu, le Roi. »

35 והיינו ע"י מאה ברכות. וכך בחי' זו זהו ענין גאולה. וכמו ביצ"מ [ביציאת מצרים] ע"י שנגלה עליהם מלך מלכי המלכים

Et cela s'accomplit par les cent bénédictions. Ainsi, ce niveau relève de la délivrance, comme lors de la sortie d'Égypte, lorsque le Roi des rois des rois se révéla à eux,

הקב"ה שע"י וגאלם ועמ"ש בד"ה נאוו לחייך בתורים בפ"י הפסוק כה אמר ה' צבאות כו' אני ראשון ואני אחרון ע"ש. וענין בחי' זו בנפש בעבודה.

le Saint béni soit-Il, et ainsi « Il les délivra ». (Voir aussi ce qui est écrit dans le discours qui commence par « Tes joues sont belles avec des rangées », au sujet du sens du verset « Ainsi parle Havaya des armées », etc. : « Je suis le premier et Je suis le dernier » ; voir là-bas.) Quant à ce niveau dans l'âme, dans le service divin,

היינו זאת פנימיות נקודת הלב שהיתה בבחי' גלות ושביה תוך תאוות נפש הבהמית ועתה יוצאה ועולה למעלה לדבקה בו בתשוקה עזה כמ"ש באג"ה [באגרת הקודש] סי' ד':

il s'agit de la sortie du point le plus intérieur du cœur, qui était en état d'exil et de captivité au sein des désirs de l'âme animale, et qui maintenant s'en libère et s'élève pour s'attacher à Lui avec une aspiration ardente, comme il est écrit dans Iggeres HaKodesh, section 4.

36 קיצור. שיש ב' בחי' זיתים. א' המוציא שמן לבא לבחי' אהבה ורצוא ויש זית הממשיך בחי' יראה ושוב בחי' ודברת בם וענין שמבחי' וגולה נמשך סמיכת גאולה לתפלה:

Résumé. Il existe deux niveaux d'olives : l'une donne de l'huile, permettant d'accéder au niveau de l'amour et du ratso ; l'autre attire le niveau de la crainte et du chov, celui de «tu en parleras». Et c'est de l'aspect de «Goula» que découle la juxtaposition de la rédemption à la prière.

37 ח וכ"ז [וכל זה] היא פרשה ראשונה שבק"ש [שבקריאת שמע] שהוא בחי' קבלת עול מלכות שמים כדי שאח"כ יקבל עליו עול מצות פי' עול מצות שהמצות הן עול על האדם לקיים מצות המלך

8. Tout cela constitue la première section du Chéma, qui est le niveau de l'acceptation du joug (kabbalat ol) de la royauté céleste, afin qu'ensuite il accepte sur lui le joug des mitsvot. Le sens de «joug des mitsvot» est que les mitsvot sont un joug pour l'homme, qui doit accomplir les commandements du Roi.

כי הגם שהמצות הן רצון העליון ב"ה ונמשך מהם תענוג עליון, מ"מ צריך לקיים אותם מצד גזירות המלך בבחי' ביטול ג"כ כמ"ש בד"ה ועתה יגדל נא כח

Car, bien que les mitsvot soient la volonté suprême, béni soit-Il, et qu'un plaisir suprême en découle, il faut néanmoins les accomplir parce qu'elles sont les décrets du Roi, également dans un état d'annulation de soi, comme il est expliqué dans le discours commençant par « Et maintenant, que la puissance soit grande ».

והיינו שכמו שבקבלת עול מלכות שמים יש ב' בחינות כך יש בקבלת עול מצות ב' בחי' וזהו ענין דחילו ורחימו רחימו ודחילו.

C'est-à-dire que, de même qu'il y a deux niveaux dans l'acceptation du joug de la royauté céleste, il y en a deux dans l'acceptation du joug des mitsvot. Tel est le sens de « crainte et amour » [et] « amour et crainte ».

38 והנה כתיב שבעה ושבעה מוצקות ב"פ [ב' פעמים] שבעה כי לכל נר יש ב' מוצקות שמציקות וממשיכות בנרות, מוצק א' הוא שמן מבחי' השני זיתים, ומוצק הב' הוא מ"ש המריקים מעליהם הזהב והוא בחי' שמחה של מצוה

Or, il est écrit: « sept et sept conduits »: deux fois sept, car chaque lampe possède deux conduits, qui déversent [l'huile] dans les lampes et l'y font parvenir. Le premier conduit apporte l'huile provenant du niveau des deux oliviers; le second correspond à ce qui est écrit: « qui vident l'or d'eux-mêmes »; il représente le niveau de la joie de la mitsva.

כי זהב הוא בחי' שמחה וחדוה כמ"ש מצפון זהב יאתה ועל שמחה של מצוה הוא מ"ש ונתתי מטר ארצכם בעתו יורה כו'

Car l'or représente le niveau de la joie et de l'allégresse, comme il est écrit: « Du nord vient l'or. » Quant à la joie de la mitsva, il est écrit: « Je donnerai la pluie de votre pays en son temps, la pluie précoce », etc.,

להיות קבלת המצות בגילה בחדוה בנועם ה' והוא מ"ש באמת ויציב ונכון ונעים וטוב ויפה,

afin que l'acceptation des mitsvot se fasse dans la liesse, dans la joie, dans « la douceur de Havaya ». C'est ce qui est dit dans [la bénédiction] Emes Veyatziv: « et ferme, et agréable, et bon, et beau ».

ולכן בפי שניה של ק"ש [קריאת שמע] לא כתיב בכל מאדך כמו בפי ראשונה כי בפי ראשונה הוא ממטה למעלה ולכן נאמר בכל מאדך

C'est pourquoi, dans la deuxième section du Chéma, il n'est pas écrit «de toute ta force», comme dans la première. Car, dans la première section, le mouvement va du bas vers le haut; c'est pourquoi il est dit: «de toute ta force»;

אבל בפי שניה הוא להיות דוקא גילוי התענוג והשמחה של מצוה בקיום המצות מבלי גבול הנפש להיות שש ועלז בה' מחמת שנעים וטוב כו'.

mais, dans la deuxième section, il s'agit précisément de révéler le plaisir et la joie de la mitsva dans l'accomplissement des mitsvot, au-delà des limites de l'âme: se réjouir et exulter en D.ieu parce que c'est agréable et bon, etc.

39 וזהו והחכמה תחיה כו' שהתורה שהיא בחי' חכמה בחי' ביטול שבפי ראשונה שבק"ש [שבקריאת שמע] ודברת בם מביאים לידי גילוי השמחה והתענוג שבפי שניה היא שמחה של מצוה כו'.

Et voici [le sens de] «la sagesse donne la vie», etc.: la Torah, qui est le niveau de 'Hokhma, le niveau d'annulation de soi (bitoul) de la première section du Chéma, «et tu en parleras», conduit à la révélation de la joie et du plaisir de la deuxième section, qui est la joie de la mitsva, etc.

ולכן אע"ג [אף על גב] שהמצות הן בשרשן למעלה מהתורה ונקי בעליה שהרצון עליון הוא למעלה מהחכמה אעפ"כ [אף על פי כן] למטה החכמה תחיה את המצות להיות בחי' שמחה של מצוה וגילוי התענוג עליון בקיום המצוה.

C'est pourquoi, bien que les mitsvot soient, dans leur racine, au-dessus de la Torah et soient appelées «ses possesseurs», car la volonté supérieure est au-dessus de 'Hokhma, néanmoins, ici-bas, «la sagesse donne la vie» aux mitsvot, de sorte qu'elles aient le niveau de la joie de la mitsva et que le plaisir supérieur soit révélé dans l'accomplissement de la mitsva.

(לפי' [לפי זה] פי' תחי' כמו להחיות בהן נפש כל חי דהפי' פקוח נפש ותענוג וכמ"ש בד"ה וידעת היום גבי פי' וצדיק באמונתו יחיה.

(Selon cela, «donne la vie» signifie comme dans «pour faire vivre par elles l'âme de tout être vivant», où le sens est de ranimer l'âme et de lui procurer du plaisir; comme il est expliqué dans le discours qui commence par «Et tu sauras aujourd'hui», à propos du sens de «Et le juste vivra par sa foi».

ועי"ל [ועוד יש לומר] בענין והחכמה תחיה את המצות הנק' בעליה דהא בגמרא רפ"ו דברכות משמע שפ' והיה אם שמוע תשמעו אל מצותי עדיין לא נק' עושים רצונו של מקום כדבעי ומבואר הטעם במ"א לפי שלא נאמר בה בכל מאודך.

On peut encore dire, à propos de «la sagesse donne la vie» aux mitsvot, qui sont appelées «ses possesseurs»: en effet, dans la Guemara, au début du chapitre 6 de Berakhot, il ressort que la section «Et il arrivera, si vous écoutez attentivement Mes mitsvot» n'est pas encore appelée «faire la volonté du Makom» comme il convient; la raison en est expliquée ailleurs: on n'y trouve pas les mots «de toute ta force».

אי"כ הרי ע"י בחי' בכל מאדך שבפ' ראשונה דק"ש [דקריאת שמע] שהיא קבלת עול מלכות שמים נמשך מעלה יתירה בקיום המצות להיות נק' עושים רצונו של מקום וזהו ענין החכמה שבה

Si tel est le cas, alors, par le niveau de «de toute ta force» de la première section du Chema, qui est l'acceptation du joug (kabbalat ol) de la royauté céleste, une qualité supplémentaire est introduite dans l'accomplissement des mitsvot, de sorte qu'il soit appelé «faire la volonté du Makom». C'est là ce qu'est la sagesse qui s'y trouve,

ועל ידה נמשך בחי' בכל מאדך כנ"ל בענין וגולה על ראשה היא תחי' בעליה שהם המצות. וביאור הענין היינו כמ"ש במ"א שבמצות יש ב' בחי' הא' מה שנמשך בבחי' אור מקיף ונק' לבושים.

et par son intermédiaire, le niveau de «de toute ta force» est introduit, comme mentionné plus haut à propos de «et son bassin au-dessus d'elle»: elle «donne la vie à ses possesseurs», qui sont les mitsvot. Voici l'explication: comme il est expliqué ailleurs, les mitsvot comportent deux niveaux. Le premier est ce qui est attiré au niveau d'une lumière environnante (Or Makif) et qui est appelé des vêtements (levouchim).

הב' מה שנמשך ומאיר מבחי' מקיף זה לתוך הא"פ [האור פנימי] בבחי' פנימיות ועל המשכה זו שבפנימית נק' עושין רצונו של מקום שממשיכים הגילוי בפנימית בבחי' ממכ"ע [ממלא כל עולם] הנק' מקום מקומו של עולם כו'

Le deuxième est ce qui est attiré et rayonne de ce niveau environnant dans la lumière intérieure (Or Pnimi), au niveau de la dimension intérieure (pnimiyout). C'est cette attraction vers le bas, qui se fait à l'intérieur, qui est appelée «faire la volonté du Makom»: en effet, on attire la révélation à l'intérieur, dans le niveau de la lumière qui remplit tous les mondes (memalé kol almin), appelé Makom, «le lieu du monde», etc.

וזהו ע"י והחכמה תחיה החיות הוא שיומשך בגילוי להאיר בבחי' פנימיות כמו כי הדם הוא הנפש כו'.
גם י"ל [יש לומר] ע"ד מ"ש כי נר מצוה כו' ודרך חיים.

Et c'est par «la sagesse donne la vie»: la force vitale signifie qu'elle est attirée dans la révélation, afin de rayonner au niveau de la dimension intérieure, comme dans «car le sang, c'est l'âme», etc. On peut aussi dire [que cela s'entend] dans le sens de ce qui est écrit: «Car une mitsva est une lampe», etc., «et le chemin de la vie».

הרי דרך חיים הוא למעלה מהמצוה עצמה וע"ז נאמר והחכמה תחיה בעליה. ומכ"ז [ומכל זה] יובן מ"ש
ברכות נשא פ"ג (ד' רנ"ב ד') ע"פ כלך יפה רעיתי לפי שירמיה אומר כסף נמאס כו'

Ainsi, « la voie de la vie » est au-dessus de la mitsva elle-même, et c'est à ce propos qu'il est dit : « La sagesse donne la vie à ceux qui la possèdent. » Tout cela permet de comprendre ce qui est dit dans Midrash Rabbah, Nasso, chapitre 13) (folio 252d), au sujet du verset : « Tu es toute belle, mon bien-aimée » : « Parce que Yirmeyahu dit : "L'argent rejeté", etc.,

בא זכריה ואמר מנורת זהב כולה כו' וי"ל [ויש לומר] עפ"מ"ש [על פי מה שכתוב] ברכות פ' תרומה וזאת
התרומה זהב זו בבל שנאמר רישא דדהבא.

Zechariah vint et dit : « un candélabre tout entier d'or », etc. Et l'on peut dire [que cela s'accorde] avec ce qui est dit dans Midrash Rabbah, Parshas Terumah : « "Et voici le prélèvement... de l'or" : cela désigne Babylone, comme il est dit : "la tête était d'or". »

40 ולכאורה תמוה דרישא דדהבא זהו כתר דקליפה שהרי קאי על נבוכדנצר שהחריב את בית המקדש
ומה ענין לזהב דתרומה

Et, à première vue, cela est étonnant : « la tête d'or » est Kéter (la Couronne) de la kelipa (l'écorce), car elle désigne Nabuchodonosor, qui détruisit le Temple ; quel rapport cela a-t-il donc avec l'or de l'offrande ?

אך כמ"ש ברכות ס"פ מצורע בירושלים לא קיימתם מצות זיבה כו' עד על אותה שעה אומר כולך יפה
רעיתי כו' וזהו ע"ד מ"ש במ"א ע"פ

Mais [c'est] comme il est dit dans Midrach Rabba, à la fin de la paracha Metsora : « À Jérusalem, vous n'avez pas observé la mitsva de zivah », etc., jusqu'à : « C'est de cette heure qu'il est dit : "Tu es toute belle, mon amie" », etc. Et cela rejoint ce qui est expliqué ailleurs au sujet du verset

כי נער ישראל כו' וממצרים קראתי לבני כמשל בן נער שכל זמן שמראה לו אביו אהבתו כו' מתרהב
בנפשו כו'

« Car Israël est un jeune garçon », etc., « et d'Égypte, j'ai appelé Mon fils » : à l'image d'un jeune fils
auquel son père témoigne son amour, etc., et qui s'enhardit dans son âme, etc. ;

אכן אם אביו גוער בו ודוחהו חוץ לביתו כו' אזי מתעורר ומתגלה אהבת הבן אל אביו.
mais si son père le réprimande et le chasse de sa maison, etc., alors l'amour du fils pour son père
s'éveille et se révèle.

41 וצועק במר נפשו כו' וזהו שלפי שנער ישראל ע"כ ע"י מצרים קראתי לבני ופרעה הקריב כו'.

Et il crie dans l'amertume de son âme, etc. Et voici [ce que cela signifie] : parce qu'« Israël est un
jeune enfant », c'est pourquoi, par l'Égypte, « J'ai appelé Mon fils » ; et « Pharaon s'approcha », etc.

וזהו שדוקא ע"י גלות בבל נעשה מנורת זהב וכמ"ש צמאה לך נפשי כו' בארץ ציה דוקא כמ"ש במ"א
בד"ה

Et c'est pourquoi ce fut précisément par l'exil de Babylone qu'un candélabre d'or fut réalisé ; ainsi
qu'il est écrit : « Mon âme a soif de Toi », etc., « dans une terre desséchée », précisément, comme
cela est expliqué ailleurs, dans le discours qui commence par

להבין ענין יו"ט [יום טוב] שני. וגם כמ"ש ע"פ בשלח פרעה כו' לכן ע"י ביררו רישא דדהבא. ונעשו
מנורת זהב.

« Pour comprendre la question du second jour de Yom Tov. » Et aussi, comme cela est expliqué à
propos du verset « Lorsque Pharaon eut renvoyé », etc. C'est pourquoi, par cela, ils raffinèrent « la
tête d'or » et devinrent un candélabre d'or.

אמנם מ"מ עיקר בחי' זו קא אלע"ל [על לעתיד לבוא] שיאמרו ליצחק כי אתה אבינו כמעלת הזהב כו':

Néanmoins, ce niveau se rapporte principalement au Temps à venir, où l'on dira à Yitz'hak : « Car
tu es notre père », comme la supériorité de l'or, etc.

42 קיצור. וכ"ז [וכל זה] קבלת עול מלכות שמים ואח"כ צ"ל עול מצות עול דוקא. שבעה ושבעה מוצקות לכל נר שני מוצקות אחד ממשיך השמן מבחי' השני זיתים לבוא לבחי' רצוא ושוב ומוצק ב' ממשיך הזהב

Résumé. Tout cela relève de l'acceptation du joug (kabbalat ol) du Royaume des Cieux ; ensuite, il faut le joug des mitsvot, précisément un « joug ». « Sept et sept conduits » : chaque lampe a deux conduits. L'un fait monter l'huile depuis le niveau des deux olives, pour parvenir au niveau de ratso et chov ; le second conduit fait monter l'or,

והוא שמחה של מצוה. וזהו והחכמה המביאה לקבלת עול מלכות שמים היא תחיה בעליה שהם המצות:

et c'est la joie de la mitsva. Telle est la signification de : « et la sagesse », qui conduit à l'acceptation du joug du Royaume des Cieux, « donne la vie à ceux qui la possèdent », c'est-à-dire aux mitsvot.

LikuteiTorah.com

LA PARACHA 'HASSIDIQUE

À propos de cette édition

Cette édition contient le texte hébreu et la traduction française.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Notre traduction française, faite à partir de notre traduction anglaise de l'hébreu, sans les notes de Kehot : CC BY 4.0.

Cette édition dans son ensemble : CC BY-NC 4.0. Elle peut être copiée, imprimée et partagée librement, en citant Kehot Publication Society et likuteitorah.com ; elle ne peut pas être vendue. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traduction française a été faite à partir de l'édition anglaise de likuteitorah.com avec l'aide de l'IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), l'hébreu en regard pour vérification ; elle n'a pas encore été relue par un éditeur humain. Vérifiez sur l'hébreu tout ce qui est important.

Le Rabbi a demandé que les maamarim de la paracha de la semaine, la « Paracha 'hassidique », soient étudiés pendant cette semaine, répartis sur ses sept jours (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Pourquoi l'étudier, et les bénédictions du Rabbi : likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un projet gratuit et non commercial ; rien n'est vendu ici. Sans lien avec Kehot, Sefaria ou la Bibliothèque de Loubavitch. © likuteitorah.com

Depuis likuteitorah.com/fr/likutei-torah/behaaloscha/6/

DÉDIÉ EN L'HONNEUR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

Le père du Rabbi, Reb Lévi Its'hak